

Rapporter från Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi

Sociology of Education and Culture Research Reports

Nr 35

Högre utbildning och
nationell härkomst
Exemplet Södertörns högskola

Mikael Börjesson

SEC, ILU, Uppsala universitet
<http://www.skeptron.ilu.uu.se/broadly/sec/>

Oktober 2004

Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi
(Sociology of Education and Culture)

Postal address SEC, ILU, Uppsala University
 Box 2136, S-750 02 Uppsala

Phone switchboard 018 4712444, int. +46 18 4712444
Telefax 018 4712400, int. +46 18 4712400
URL <http://www.skeptron.ilu.uu.se/broadly/sec/>

Editor of this series: Donald Broady

Mikael Börjesson är doktorand i pedagogik och verksam inom Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi (SEC), Uppsala universitet
Epost: mikael.borjesson@ilu.uu.se

Forskningsrapport skriven inom forskningsprojektet Kampen om studenterna. Det svenska högskolefältet och lärosätenas rekryteringsstrategier 1993-2003
<<http://www.skeptron.ilu.uu.se/broadly/sec/kast.htm>>, finansierat av Vetenskapsrådet, HS, projektperiod jan 2002-dec 2004, lett av prof. Donald Broady.

Mikael Börjesson
Högre utbildning och nationell härkomst
Exemplet Södertörns högskola
SEC Research Reports/Rapporter från Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi, No. 35
Oktober 2004
ISSN 1103-1115

© Författaren och Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi, 2004

Innehållsförteckning

I. INLEDNING	5
II. ATT DEFINIERA NATIONELL HÄRKOMST	6
III. EN MÅNGKULTURELL HÖGSKOLA?	7
IV. NATIONELL HÄRKOMST OCH SOCIALT URSPRUNG	10
V. SJU LÄROSÄTENS REKRYTERING	11
VI. SÖDERTÖRNS HÖGSKOLAS UTBILDNINGARS POSITIONER I FÄLTET AV HÖGSKOLEUTBILDNINGAR	15
VII. ETT LÄROSÄTE FÖR EN SOCIAL SNARARE ÄN MERITOKRATISK ELIT	17
VIII. EN REGIONAL HÖGSKOLA	19
IX. SAMMANFATTNING	19
X. APPENDIX, TABELLER OCH GRAFER	22

Tabeller

Tabell 1. Nationell härkomst per lärosäte (minst hundra studenter), endast studenter under 35 år, höstterminen 1998. .	10
Tabell 2. Nationell härkomst och socialt ursprung, samtliga studenter under 35 år i högskolan 1998	11
Tabell 3. Nationell härkomst och socialt ursprung för studenter vid sju lärosäten.....	13
Tabell 4. Lärosäten och antal invandrade studenter samt deras födelselands utvecklingsnivå i tre kategorier, sorterade efter fallande andel studenter från högt utvecklade länder.	14
Tabell 5. Utrikes födda och total folkmängd per län 2001.	22
Tabell 6. Högskolor 1993-1998	22
Tabell 7. Social klassificering (32 grupper).....	23
Tabell 8. Det svenska högskolefältet (32 sociala grupper uppdelade efter kön), aktiva modaliteter, axel 1 och 2.	24
Tabell 9. Det svenska högskolefältet (32 sociala grupper uppdelade efter kön), aktiva modaliteter, axel 1 och 2.	25
Tabell 10. Södertörns högskolas utbildningar, höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 25 studenter, endast studenter under 35 år.	33
Tabell 11. Programutbildningar i kemi, höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 25 studenter, endast studenter under 35år	33
Tabell 12. Programutbildningar i biologi, höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 25 studenter, endast studenter under 35år	34
Tabell 13. Utbildningar i historia, höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 25 studenter, endast studenter under 35år	34
Tabell 14. Programutbildningar i ekonomi, höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 25 studenter, endast studenter under 35 år	35
Tabell 15. Socioekonomisk grupp, gymnasiebetyg och poäng på högskoleprovet, samtliga studenter, Södertörns högskolas studenter och Stockholms universitets studenter, studenter under 35 år hösten 1998.	36
Tabell 16. Lärosätenas geografiska rekrytering, 1998, studenter under 35 år.	37

Grafer

Graf 1. Det svenska högskolefältet 1998, 32 sociala grupper uppdelade efter kön samt supplementära variabler, moln av modaliteter, axel 1 och 2.	26
Graf 2. Det svenska högskolefältet 1998 (32 sociala grupper uppdelade efter kön), molnet av individer, utbildningar (om minst 40 individer med uppgifter om föräldrarnas yrke i FoB) med högst 10 % bidragsvärde till axel 1 och 2, planet av axel 1 och 2.	27
Graf 3. Södertörns högskolas utbildningars placeringar i det svenska högskolefältet höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 40 studenter, 32 sociala grupper uppdelade efter kön, planet av axel 1 och 2.	28
Graf 4. Södertörns högskolas och Malmö högskolas utbildningars placeringar i det svenska högskolefältet höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 40 studenter, 32 sociala grupper uppdelade efter kön, dimension 1 och 2.	29
Graf 5. Det svenska högskolefältet 1998, 32 sociala grupper samt supplementära variabler, molnet av modaliteter, planet av axel 1 och 2.	30
Graf 6. Det svenska högskolefältet 1998 (32 sociala grupper), molnet av individer, utbildningar (om minst 40 individer med uppgifter om föräldrarnas yrke i FoB) med högst 10 % bidragsvärde till axel 1 och 2, planet av axel 1 och 2.	31
Graf 7. Södertörns högskolas utbildningars placeringar i det svenska högskolefältet höstterminen 1998, endast utbildningar med 40 studenter, 32 sociala grupper, dimension 1 och 2.	32

I. Inledning

Få decennier torde ha varit så omvälvande för den svenska högskolan som 1990-talet. Den genomgripande högskolereformen 1993 decentraliserade en hel del av makten i högskolan till de enskilda högskolorna, förändrade finansieringssystemet för grundutbildning radikalt, lade om examinationssystemet och öppnade för ett mer flexibelt utbildningsutbud. Dessutom skedde en kraftig utbyggnad av högskolan. Under åren 1989/1990 till 2001/2002 ökade antalet studenter från 193 000 till 355 000, en ökning med 83 %. Denna ökning kom framför allt de mindre och medelstora högskolorna till godo. Mellan åren 1993 och 1998 ökade antalet studenter i högskolan totalt med 23 %, samtidigt som de mindre och medelstora högskolorna ökade med hela 57 %. Expansionen skedde i första hand genom att utbildningsplatserna ökade på befintliga lärosäten. I jämförelse med tidigare decennier var utbyggnaden av lärosäten relativt blygsam, endast fyra nya lärosäten tillkom (Högskolan i Trollhättan/Uddevalla, Södertörns högskola, Högskolan på Gotland samt Malmö högskola) och parallellt med nyetableringen inkorporerades en hel del vårdhögskolor i redan befintliga högskolor och universitet. Den relativt blygsamma etableringen av nya lärosäten innebär dock inte att dessa utgör perifera fenomen i den högre utbildningens värld. Framför allt etableringen av Södertörns högskola och Malmö högskola är symptomatiska på den omsvängning som skett i högskolepolitiken, där ”excellens” ersatts av ”social och etnisk mångfald”.¹

I Södertörns högskolas fall är detta påtagligt.² Från början avsatte den borgerliga regeringen medel från löntagarfonderna till en stiftelse, Östersjöstiftelsen, med uppdrag att främja forskning om Östersjöregionen (och forna Östeuropa), ett projekt som tydligt kan karakteriseras som ett elitprojekt. Östersjöstiftelsen kopplades samman med det planeringsarbete som pågått kring en högskola i de södra delarna av Stockholm. Redan här fanns en tanke på mångfald, det som senare kommit att bli högskolans motto, men då avsågs varken social eller etnisk mångfald, utan snarare en mångfald i utbildningsutbudet – en idé som kommit att bli mycket betydelsefull för utformandet av högskolan. I och med att den socialdemokratiska regeringen tillträdde 1994 kom projektet allt mer att fokuseras på området kring Flemingsberg och samtidigt laddades ordet mångfald med att minska den s.k. sociala snedrekryteringen. Från tillblivelsen av högskolan 1996 ändrades inriktningen än en gång och nu betonades etnisk mångfald. Än är dock inte sista ordet sagt, det tidigare så omhuldade begreppen mångfald och mångkultur verkar delvis ha spelat ut sin roll – nu lanseras i stället begreppet interkultur för att sätta fokus på det som sker mellan kulturena, själva mötet mellan dessa.

Hur är dessa politiska ambitioner relaterade till högskolornas faktiska rekrytering av studenter? Vi kommer i det följande att fokusera hur studenter med olika nationell härkomst fördelar sig över lärosäten och högskoleutbildningar. Ett speciellt intresse ägnas Södertörns högskola. Först kommer olika aspekter av nationell härkomst att studeras, där

¹ Man kan notera att Regerings proposition 1992/93:1, *Universitet och högskolor – Frihet för kvalitet*, lägger stor tonvikt vid kvalitetsbegreppet. Den ökade internationella konkurrensen kräver en kvalitetshöjning av den högre utbildningen, menar man. Nyckel till framgång heter här frihet. På senare år har argumentationen varit annorlunda. Kvalitetsbegreppen har i Regeringens proposition 2001/02:15, *Den öppna högskolan* tonats ner och istället lyfts en breddad rekrytering till högskolan fram. Den breddade rekryteringen skall leda till en ökad mångfald och en minskad social snedrekrytering.

² Följande redogörelse för Södertörns historia bygger på Håkan Gunneriusson & Elsy Liman-Grave, ”Med mångfald som motto – Södertörns högskola” pp. 185-204 i Lillemor Kim & Pehr Mårtens (red), *Den vildväxande högskolan. Studier av reformer, miljöer och kunskapsvägar*, SISTER & Bokförlaget Nya doxa, Stockholm & Nora, 2003 och Håkan Gunneriusson, *Idéer och autonomi i universitetsvärlden. En fallstudie över Södertörns högskolas tidiga historia*, Vetenskapshistoriska avd. Uppsala universitet/Södertörns högskola, Uppsala/Huddinge 2004.

Södertörns högskola jämförs med andra lärosäten, framför allt andra lärosäten i Stockholm och Malmö högskola. Sedan kommer Södertörns utbildningar analyseras som en del av det totala högskolefältet utifrån den könsmässiga och sociala rekryteringen. Detta säger dock inte allt om rekryteringen, vi måste även väga in faktorer som studenternas skolmässiga framgångar, där samtliga utbildningar vid Södertörns högskola undersöks såväl i relation till varandra som till motsvarande utbildningar vid andra lärosäten. Slutligen kommer även högskolans geografiska rekrytering att inkorporeras i analysen.

II. Att definiera nationell härkomst

Mångkultur och *etnicitet* har blivit modeord på sistone. Det är emellertid inte oproblematiskt att operationalisera dessa begrepp i en statistik undersökning av rekrytering till högskolan. Det första vi kan konstatera är att etnicitet ej går att applicera som en egen kategori. De data som finns i SCB:s register är födelseland och medborgarland. Huruvida en person som är född i Turkiet är kurd eller icke går således ej att uttala sig om. Här kommer därför begreppet *nationell härkomst* att användas. I samhällsvetenskaplig forskning och massmedia används också begreppen *invandrare*, *första generationens invandrare* och *andra generationens invandrare* eller *utrikes födda* respektive *födda i Sverige*. I SCB:s undersökningar räknas även de som är födda i Sverige, men har föräldrar som är födda utomlands till kategorin utrikes födda.³ Hur vi definierar nationell härkomst bör således beröra mer en generation. Därtill kommer frågan om hur vi skall klassificera föräldrarna, räcker det med att en förälder skall vara född i Sverige för att vi inte ska definiera individen som utrikes född?⁴ Man kan här även laborera med ett antal olika kategorier, såsom individen född i Sverige, modern född i Sverige, fadern född utomlands, individen född i Sverige, modern född utomlands, ej uppgift om fadern, etc. Det är sannolikt av stor betydelse om det är fadern eller modern som har invandrat, men vi kommer i det följande inte göra analyser på denna detaljnivå, antalet kategorier blir för stort och många kategorier således mycket få individer. Här krävs att vissa kategorier slås samman för att komplexiteten inte skall bli alltför stor.

Varifrån och när man invandrat är dessutom viktigt. Det är stor skillnad på att ha invandrat till Sverige för ett tjugotal år sedan eller att vara nyanländ till landet. Bortsett från den språkliga kompetensen som tar år att behärska gäller det även att sätta sig in i hur utbildningssystemet fungerar. Det finns en klar risk att man som relativt nykommen till landet "förlorar" ett antal år i sin utbildningskarriär pga. att man först måste lära sig svenska och komplettera sin tidigare utbildning innan man kan fortsätta upp på högre nivåer i utbildningssystemet. Hur svårt det är att akklimatisera sig till svenska förhållanden varierar delvis med varifrån man kommer. Det är betydligt lättare för norrmän och danskar att snabbt finna sig mer eller mindre tillrätta i Sverige språkligt och kulturellt, under det att det kan vara betydligt mer vanskligt för mer långväga invandrare. För invandrare från fattigare länder finns även en stor risk att bli diskriminerade i Sverige i olika sammanhang på grund av sitt etniska ursprung. Slutligen måste man även väga in de resurser som man för med sig till Sverige. Det är exempelvis en stor skillnad i benägenhet att fortsätta studera på högskolenivå i Sverige mellan invandrare från våra nordiska grannländer och från mer

³ Se exempelvis Högskoleverket och SCB, *Högskolestuderande med utländsk bakgrund. Höstterminerna 1998 och 1999*, UF 19 SM 0001, andra korrigerade upplagan, 2000. I samma rapport används även en mer differentierad klassificering som ligger nära den som används i våra analyser: utrikes född, född i Sverige med två utrikes födda föräldrar, född i Sverige med en svenskfödd och en utrikes född förälder, född i Sverige med två svenskfödda föräldrar, utbytesstudenter och okänt födelseland.

⁴ En annan intressant kategori är de som är adopterade; skall de räknas till utrikes födda eller till födda i Sverige (i och med att båda föräldrarna i de flesta fall är födda i Sverige och att de även bott större delen av sina liv i Sverige)?

avlägsna länder. För våra nordiska grannländer är representationen i svensk högskola 12 % (dvs. av alla invandrade från nordiska länder i åldrarna 18-44 år befinner sig 12 % i högskoleutbildning 1998), vilket kan jämföras med 5 % för invandrade från Afrika och 15 % för dem som är födda i Sverige.⁵ Detta kan huvudsakligen förklaras med de utbildningsresurser grupperna för med sig. I de nordiska länder är andelarna av befolkningen med högre utbildning ungefärligen lika stora, medan det är betydligt lägre andelar i många afrikanska länder som har högre utbildning. Precis som för svenskfödda spelar de utbildningsmässiga resurser familjen besitter en viktig roll även för invandrade familjer för att sannolikheten att investera mycket i utbildning för kommande generationer och betydelsen av kulturellt och ekonomisk kapital troligen än mer avgörande för dessa grupper som behöver kompensera det initiala underläge de har på grund av inte vara infödda i landet. Vi ska i detta sammanhang inte bryta ner materialet på landsnivå, utan nöja oss med analyser en grövre indelning av ländernas utvecklingsnivåer i tre kategorier samt att analysera den nationella härkomsten i relation till familjens sociala resurser.

Hur vi kategoriserar våra data ger direkta avtryck i de resultat vi får. För att exemplifiera detta kan vi jämföra svenska lärosätens rekrytering av studenter med olika nationella härkomst och dessutom ägna Södertörns högskola ett speciellt intresse i egenskap av en skola som explicit utger sig för att rikta sig till grupper som invandrat till Sverige.

III. En mångkulturell högskola?

Om vi först endast tar vår utgångspunkt i studenternas egen bakgrund ser vi att Södertörns högskola höstterminen 1998 hade en låg andel studenter som själva är födda i Sverige, 83,6 %, se Tabell 1 i Appendix.⁶ Medelvärde för alla studenter är 89,1 % och endast Dramatiska institutet (71,8 %), Danshögskolan (76,0 %), Kungl. tekniska högskolan (80,5 %) och Karolinska institutet (82,0 %) hade lägre andelar än Södertörns högskola.⁷ Påfallande är att det framför allt är elitinstitutioner som har en låg andel svenskfödda studenter. De fyra högskolor som placerar sig över Södertörn karakteriseras av att vara den mest dominerande institutionen inom sitt fält och efter Södertörn finner vi Handelshögskolan, Röda korsets högskola, Kungl. konsthögskolan, Uppsala universitet och Lunds universitet (samtliga med andelar 85,8 och 87,6 %). Malmö högskola återfinns först på plats 26 med 90,9 %. De högskolor som har högst andelar svenskfödda studenter – mellan 93 och 97 %⁸ – är med undantag av specialhögskolorna Idrottshögskolan och Teologiska högskolan i Stockholm nästan uteslutande mindre och medelstora högskolor och vårdhögskolor (Högskolan i Karlstad, Högskolan i Kristianstad, Mitthögskolan, Blekinges internationella hälsohögskola, Vårdhögskolan i Boden, Högskolan på Gotland, Hälsohögskolan Väst i Vänersborg, Vårdhögskolan i Falun), vilka karakteriseras av en låg social rekrytering. Det verkar således som den nationella härkomsten är omvänt relaterad

⁵ Ibid. p. 13. På landsnivå råder stora skillnader. Exempelvis återfinns 16 % av dem som invandrat från Iran i svensk högskola, medan motsvarande andel för dem som invandrat från Irak är 3 %.

⁶ De data som presenteras nedan gäller höstterminen 1998. Endast individer som är under 35 år ingår i datasetet (för de som är äldre än 34 år finns ej uppgifter om socialt ursprung, gymnasieutbildning, gymnasiebetyg). Grunddata utgörs av individer per utbildning och högskola – en individ som är registrerad på mer än en utbildning förekommer således flera gånger i materialet. För en vidare beskrivning av det statistiska materialet, se <http://www.skeptron.ilu.uu.se/broad/SEC/sec-reg.htm> samt beträffande klassificeringar, metodologiska överväganden och generella resultat, Donald Broady, Mikael Börjesson & Mikael Palme, "Det svenska högskolefältet under 1990-talet. Den sociala rekryteringen och konkurrensen mellan lärosätena", pp. 13-47, 135-154 i *Perspektiv på högskolan i ett förändrat Sverige* (red. Thomas Furusten), Högskoleverket, Stockholm 2002.

⁷ Vi bortser här och nedan från högskolor med färre än 100 studenter.

⁸ Framgår ej av tabellen.

till social härkomst, högskolor med en stor andel studenter med högt social ursprung har också en hög andel studenter som har invandrat och de högskolor som har den lägsta sociala rekryteringen har också en liten rekrytering av invandrade studenter. Detta är dock inte hela sanningen.

Betraktar vi andelen som själva är födda utomlands blir resultaten något annorlunda. Av Södertörns högskolas studenter är 14,0 % födda utomlands och endast Danshögskolan och Karolinska institutet har högre andelar (17,6 resp. 14,7 %). Nu placerar sig emellertid inte så många prestigefyllda högskolor högt upp. Handelshögskolan hamnar först på plats 22, samtidigt som Malmö högskola nu återfinns på plats 11 med 8,3 %. Förklaringen till diskrepansen mellan andelen födda i Sverige och andelen födda utomlands finner vi i nästkommande kolumn i tabellen, de som det saknas uppgift för om födelseland. Här är det påtagligt att elitinstitutionerna (Dramatiska institutet, Kungl. tekniska högskolan, Kungl. konsthögskolan, Handelshögskolan och Danshögskolan) har de högsta andelarna studenter som det saknas uppgift om födelseland om. Detta förklaras troligtvis av att det är frågan om utbytesstudenter som registreras (för vilka det endast finns uppgift om ålder och kön), vilket är troligt mot bakgrund av att dessa institutioner också är de som mest markant satsat på många utbytesavtal.⁹ Man kan också notera att varken Södertörns högskola eller Malmö högskola finns med bland de 20 högst rankade lärosätena (Södertörns högskola återfinns på plats 26 med 2,4 % och Malmö högskola på plats 44 med 0,8 %, att jämföra med genomsnittet på 3,5 %); internationella utbyten verkar således inte vara ett högprioriterat område för de två högskolor som mer tydligt än andra profilerat sig som mångkulturella.

En annan aspekt av studenternas nationella härkomst är som vi noterat ovan föräldrarnas nationella härkomst. Här kan vi dock inte redogöra för alla möjliga kombinationer utan vi kommer att koncentrera oss på de viktigaste. Att själv vara född i Sverige och minst ha en svenskfödd förälder är den markant största kategorin, totalt omfattas 85,6 % av studenterna av denna kategori. Södertörns högskola har här en av de lägsta andelarna, 76,1 %, endast Danshögskolan (74,4 %), Kungl. tekniska högskolan (75,8 %) och Dramatiska institutet (69,8 %) har lägre andelar. Kanske än mer intressant är andelen s.k. andra generationens invandrare, dvs. studenter som själva är födda i Sverige och som inte har någon förälder som är född i Sverige.¹⁰ Här har Södertörns högskola den näst högsta andelen, 7,5 %, vilket kan jämföras med 3,5 % för hela studentpopulationen. Vi kan också notera att många lärosäten i Stockholm hamnar högt. Stockholms universitet och Handelshögskolan hamnar på plats tre och fyra (5,6 %), Kungl. konsthögskolan på plats fem (5,5 %), Sophiahemmets sjuksköterskehögskola plats sju (5,4 %), Karolinska institutet plats åtta (5,2 %) samt Konstfack och Kungl. tekniska högskolan på plats tio och elva (4,7 %). Med andra ord intar lärosäten i Stockholm sju av de tio högsta platserna (Mälardalens högskola, Högskolan i Skövde och Vårdhögskolan i Borås är undantagen) och Malmö högskola återfinns först på plats tretton (4,5 %). Betraktar vi dem som själva invandrat och som inte har någon förälder som är född i Sverige (första generationens invandrare) finner vi även här att Södertörns högskola placerar sig högt, plats tre med 10,9 %. Denna grupp är nästan dubbelt överrepresenterad på Södertörns högskola än i högskolan totalt (5,7 %). Återigen är lärosäten i Stockholm frekvent förekommande. Bland de tio högst rankade finner vi Danshögskolan, Karolinska institutet, Södertörns högskola, Kungl. tekniska högskolan, Röda korsets högskola, Stockholms universitet och Sophiahemmets sjuksköterskehögskola. Malmö högskola återfinns på plats tretton med 6,4 %, dvs. precis över riksgenomsnittet. En grupp som är svårplacerad är de som är födda utomlands, men som har minst en svensk förälder, dvs. i huvudsak studenter som är adopterade. Denna grupp är inte mångtalig, de utgör 1,6 % av den totala

⁹ Se Mikael Börjesson, *Kampen om det "internationella". En kartläggning av transnationella strategier vid högskolor och universitet i Stockholm*, SEC Research Reports, nr 15, SEC/ILU, Uppsala 1998.

¹⁰ Inkluderar även de studenter för vilka det saknas uppgifter för om föräldrarnas födelseland.

studentpopulationen. Även denna grupp är överrepresenterad på Södertörns högskola, 3,1 % och likaså på Malmö högskola, 1,9 %.

För att summera våra resultat hittills kan vi säga att Södertörns högskola utmärker sig med en omfattande rekrytering av grupper som antingen själva är födda utomlands eller som är födda i Sverige, men har föräldrar som är födda utomlands. Om vi dock med mångkulturell rekrytering avser alla former av studenter som ej är födda i Sverige och därmed även inkluderar utbytesstudenter så blir bilden något annorlunda. Södertörn har en liten rekrytering av den senare gruppen. När vi jämför Södertörns högskola med Malmö högskola är det tydligt att Södertörn i större utsträckning rekryterar studenter med utländsk nationell härkomst och speciellt andra generationens invandrare. Det är också intressant att notera att lärosäten i Stockholm generellt sett utmärker sig med en hög andel av dessa studenter, vilket delvis kan förklaras av att dessa grupper är överrepresenterade i Stockholmsområdet.¹¹ Slutligen kan vi också jämföra de resultat vi erhållit med de som SCB och Högskoleverket tagit fram för samma period. De har utgått från en definition av utrikes födda som både omfattar de som är födda utomlands och de som är andra generationens invandrare. Enligt denna definition har Södertörn den högsta andelen av alla lärosäten i Sverige, 22 %, följda av Karolinska institutet, 21 %. Bland de lärosäten som har minst 10 000 studenter har Stockholms universitet och Kungl. tekniska högskolan de högsta andelarna, 15 % vardera, och därefter hamnar universiteten i Lund, Göteborg och Uppsala med 12 %.¹² Malmö högskola har 13 % utrikes födda.¹³ Dessutom konstateras i rapporten att utrikes födda är underrepresenterade i högskolan totalt sett. Av samtliga individer i gruppen mellan 18-44 år återfinns 1999 sex procent i högskolan, vilket kan jämföras med nio procent för dem som är födda i Sverige.¹⁴

¹¹ Se Tabell 5.

¹² Högskoleverket och SCB, *Högskolestuderande med utländsk bakgrund. Höstterminerna 1998 och 1999*, UF 19 SM 0001, andra korrigerade upplagan, 2000, pp. 14-15.

¹³ Ibid., p. 34.

¹⁴ Ibid., p. 6.

Tabell 1. Nationell härkomst per lärosäte (minst hundra studenter), endast studenter under 35 år, höstterminen 1998.

Studentens födelseland				Studenten och föräldrarnas födelseland																	
Position	N	Födda i Sverige		N	Födda utomlands		Ej uppgift om födelseland	N	Student född i Sverige, minst en förälder född i Sv.*		N	Student född i Sverige, ingen förälder född i Sv.*		N	Student född utomlands, minst en förälder född i Sv.*		N	Student född utomlands, ingen förälder född i Sv.*			
1	DI	245	71,8	DH	125	17,6	DI	245	20,8	DI	245	69,8	SH	3 916	7,5	ESH	342	3,8	DH	125	16,0
2	DH	125	76,0	KI	4 339	14,7	KTH	11 494	9,6	DH	125	74,4	MdH	7 795	5,6	IMH	158	3,2	KI	4 339	13,2
3	KTH	11 494	80,5	SH	3 916	14,0	HJ	4 836	9,0	KTH	11 494	75,8	SU	21 759	5,6	SH	3 916	3,1	SH	3 916	10,9
4	KI	4 339	82,0	RKS	261	10,7	KKH	182	7,1	SH	3 916	76,1	HHS	1 421	5,6	RKS	261	2,7	KTH	11 494	8,6
5	SH	3 916	83,6	MdH	7 795	10,1	HHS	1 421	6,7	KI	4 339	76,8	KKH	182	5,5	SV	548	2,4	MdH	7 795	8,5
6	HJ	4 836	85,8	KTH	11 494	9,9	DH	125	6,4	HHS	1 421	81,1	VHB	443	5,4	KF	553	2,4	RKS	261	8,0
7	RKS	261	85,8	SU	21 759	9,0	UU	21 684	4,9	KKH	182	81,3	SHS	205	5,4	LHS	3 272	2,3	SU	21 759	7,1
8	HHS	1 421	86,7	SHS	205	8,8	HLu	7 032	4,9	RKS	261	81,6	KI	4 339	5,2	KKH	182	2,2	VG	500	7,0
9	KKH	182	86,8	ESH	342	8,8	HV	6 414	4,4	SU	21 759	82,3	HS	2 641	4,8	HHS	1 421	2,1	SHS	205	6,8
10	UU	21 684	87,0	HS	2 641	8,7	LU	27 619	4,3	MdH	7 795	82,4	KF	553	4,7	HS	2 641	2,0	HHJ	1 500	6,7
11	LU	27 619	87,6	MaH	4 698	8,3	HDa	4 117	4,1	HJ	4 836	82,7	KTH	11 494	4,7	SHS	205	2,0	HS	2 641	6,7
12	HS	2 641	87,9	HHJ	1 500	8,1	HÖ	6 951	3,8	HS	2 641	83,2	HB	3 605	4,6	SU	21 759	1,9	DI	245	6,5
13	SU	21 759	87,9	LU	27 619	8,1	CTH	7 863	3,8	ESH	342	83,9	MaH	4 698	4,5	MaH	4 698	1,9	MaH	4 698	6,4
14	MdH	7 795	88,0	UU	21 684	8,1	SMH	728	3,7	UU	21 684	84,1	LHS	3 272	4,5	SMH	728	1,8	UU	21 684	6,4
15	ESH	342	88,3	GU	25 142	8,0	SLU	3 819	3,6	LU	27 619	84,2	ESH	342	4,4	LU	27 619	1,8	LU	27 619	6,3
16	CTH	7 863	88,8	VG	500	8,0	RKS	261	3,4	SHS	205	84,4	RKS	261	4,2	GU	25 142	1,7	CTH	7 863	6,3
17	GU	25 142	89,1	CTH	7 863	7,4	HS	2 641	3,4	GU	25 142	85,3	GU	25 142	3,7	HVV	520	1,7	GU	25 142	6,3
18	SMH	728	89,6	DI	245	7,3	VHV	477	3,4	CTH	7 863	85,8	HT/U	2 947	3,5	HT/U	2 947	1,7	HB	3 605	5,7
19	SHS	205	89,8	HB	3 605	6,9	KI	4 339	3,3	MaH	4 698	86,5	LU	27 619	3,5	UU	21 684	1,7	VHB	443	5,4
20	HÖ	6 951	89,9	SMH	728	6,7	UmU	16 849	3,3	HB	3 605	86,7	HK/R	2 816	3,4	HKs	7 724	1,7	HK/R	2 816	5,1
21	HLu	7 032	90,1	HK/R	2 816	6,7	SU	21 759	3,1	HÖ	6 951	86,7	HÖ	6 951	3,2	MdH	7 795	1,6	HiG	4 495	5,1
22	HV	6 414	90,2	HHS	1 421	6,6	HH	3 969	3,0	VHB	443	87,4	CTH	7 863	3,1	HV	6 414	1,6	ESH	342	5,0
23	HHJ	1 500	90,4	HT/U	2 947	6,6	ESH	342	2,9	SMH	728	87,9	VF	357	3,1	DH	125	1,6	SMH	728	4,9
24	UmU	16 849	90,6	HiG	4 495	6,5	LiU	16 676	2,9	LHS	3 272	88,0	HH	3 969	3,1	HÖ	6 951	1,6	HT/U	2 947	4,9
25	LiU	16 676	90,9	SV	548	6,4	GU	25 142	2,9	HLu	7 032	88,0	HJ	4 836	3,0	HK/R	2 816	1,5	HÖ	6 951	4,7
26	MaH	4 698	90,9	VHB	443	6,3	SH	3 916	2,4	HV	6 414	88,1	HiG	4 495	2,9	HLu	7 032	1,5	LiU	16 676	4,7
27	HDa	4 117	91,0	HÖ	6 951	6,3	HiG	4 495	2,4	HT/U	2 947	88,2	UU	21 684	2,9	KI	4 339	1,5	UmU	16 849	4,7
28	HiG	4 495	91,2	LHS	3 272	6,3	HKs	7 724	2,1	LiU	16 676	88,2	HKr	4 581	2,9	MH	9 743	1,5	BIH	472	4,7
29	HB	3 605	91,3	LiU	16 676	6,2	IMH	158	1,9	KF	553	88,2	IH	580	2,8	LiU	16 676	1,5	HHS	1 421	4,5
30	HH	3 969	91,4	BIH	472	6,1	MdH	7 795	1,9	HiG	4 495	88,3	SV	548	2,7	HJ	4 836	1,5	VF	357	4,5
Totalt		264 197	89,1		7,4			3,5			85,6			3,5			1,6			5,7	

* Inklusive ej uppgift om föräldrarnas födelse-land.

IV. Nationell härkomst och socialt ursprung

För att gå ett steg längre i analyserna kan vi ställa oss frågan vilka invandrargrupper som söker sig till högskolan i allmänhet och till Södertörns högskola i synnerhet. Ett grundläggande problem när det gäller analyser av socialt ursprung för invandrade grupper är bristen på data. Uppgifter om föräldrarnas yrke är hämtade från Folk- och bostadsräkningen 1990 och för de individer som invandrat senare saknas således yrkesuppgifter för föräldrarna.¹⁵ Det går dock ändå att uttala sig om den population som har invandrat i relation till dem som är födda i Sverige. Här är vi intresserade av att jämföra dem som finns i högskolan, inte hur stor del av den totala gruppen invandrare i Sverige som återfinns i högskolan – denna grupp är som vi sett ovan i sig underrepresenterad i högskolan. Bland studenterna i högskolan som har invandrat finner vi inte oväntat en stor andel, närmare 50 %, för vilka det saknas uppgifter om föräldrarnas

¹⁵ Detsamma gäller andra typer av uppgifter som utbildningsnivå och inkomst som förvisso finns uppgift om fram till och med 2000, men där koppling barn-förälder hämtas från Folk och bostadsräkningarna, vilket gör att det ej finns uppgifter för föräldrar som invandrat efter 1990.

yrke, under det att motsvarande andel för de som är födda i Sverige endast är 0,13 %.¹⁶ Men uppgifterna varierar kraftigt mellan olika grupper av invandrare. För dem som det finns data om föräldrarnas invandring har vi även uppgifter om yrke i samtliga fall, och dessa går därför att jämföra med de svenskfödda studenterna. Problemet är den grupp av studenter som det saknas invandringsuppgifter för (utbytesstudenter) samt för dem som det saknas uppgifter om föräldrarnas nationella härkomst. Dessa grupper redovisas därför separat.

Vilka skillnader finns då totalt i högskolan mellan olika grupper? Vi kan i Tabell 2 se att den högsta andelen studenter med ett ursprung i högre tjänstemannakategorin återfinns bland de studenter som själva ej är födda i Sverige, men med minst en svenskfödd förälder, 34,9 % (dvs. till stor del adopterade). Denna grupp är dock liten, den endast 1,6 % av alla studerande. Den i särklass största gruppen, de som är födda i Sverige och som har minst en förälder som är född i Sverige, vilka utgör 85,6 %, har en andel på 31,8 % från högre tjänstemannahem. Detta kan jämföras med de största grupperna som har någon form av utländsk härkomst, de som är andra generations invandrare (vilka utgör 3,3 % av samtliga i högskolan), där motsvarande andel endast är 15,1 %, och de som själva invandrat och vilkas föräldrar ej är födda i Sverige, dvs. första generationens invandrare (vilka utgör 2,2 % av samtliga studenter), där 11,8 % har föräldrar i den högre tjänstemannakategorin. När vi analyserar andelen från arbetarklass uppkommer en motsatt ordning. Bland de två senare grupperna, dvs. andra generationens invandrare och första generationens invandrare, har 41,5 % av föräldrarna till andra generations en dylik klasstillhörighet, vilket gäller för 34,8 % av föräldrarna till dem som är första generationens invandrare, under det att motsvarande andel för de som är födda i Sverige med minst en svenskfödd förälder endast är 19,2 %. Lägst andel har de som själva är födda utomlands men där minst en förälder är född i Sverige (dvs. adopterade) – 16,4 %. Generellt är att första och andra generationens invandrare i större utsträckning kommer från lägre sociala skikt än sina svenskfödda studiekamrater. Detta skall dock tolkas med viss försiktighet mot bakgrund av föräldrarnas yrkesposition ofta inte är helt representativ, många invandrare har arbeten som inte motsvarar deras tidigare yrkeserfarenheter och utbildning, men detta minskar dock säkerligen bara skillnaderna något mellan grupperna och lämnar huvudmönstret intakt.

Tabell 2. Nationell härkomst och socialt ursprung, samtliga studenter under 35 år i högskolan 1998

		Högre tj.män	Tj.män m-nivå	Lägre tj.män	Egna föret.	Jord- brukare	Arbetar- klass	Ej förv- Övriga ärvsarb. Ej uppg. Ej i FoB				Totalt	Total kol-%
	N	75 481	64 761	27 805	12 388	4 809	49 936	3 534	6 029	472	18 982	264 197	
B-Sv-Min en för Sv	226 261	31,8	27,1	11,6	5,0	2,1	19,2	1,3	1,8	0,2	0,0	100,0	85,6
B-Sv-För f utl	8 816	15,1	17,6	9,4	6,8	0,1	41,5	2,9	6,0	0,6	0,0	100,0	3,3
B-Sv-H-Föd.land-Ej i FoB	312	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,1
B-Utl-Min en för f Sv	4 301	34,9	26,0	10,9	5,0	0,8	16,4	1,9	3,8	0,3	0,0	100,0	1,6
B-Utl-För f utl	5 837	11,8	13,7	6,2	4,0	0,1	38,4	5,2	20,3	0,3	0,0	100,0	2,2
B-Utl-H-Föd.land-Ej i FoB	9 334	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	3,5
B-o-H-Föd.land-Ej i FoB	9 336	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	3,5
Totalt	264 197	28,6	24,5	10,5	4,7	1,8	18,9	1,3	2,3	0,2	7,2	100,0	100,0

V. Sju lärosätens rekrytering

Nästa steg i analysen är att jämföra olika lärosätens rekrytering av studenter med fokus på deras nationella härkomst. Här har sju lärosäten valts ut, ett flertal i Stockholm: Handelshögskola, Karolinska institutet, Kungl. tekniska högskolan, Södertörns universitet och Stockholms universitet, vilka alla med undantag av Handelshögskolan karakteriseras av en hög andel studenter med utländsk härkomst, samt Malmö högskola och Uppsala

¹⁶ Uppgifter hämtas från tre Folk och bostadsräkningar, 1980, 1985 och 1990.

universitet. Malmö högskola har valts med tanke på att högskolan som Södertörns högskola har ett uttalat uppdrag att rekrytera nya grupper till högskolan. Uppsala universitet för att det ligger i Mälardalsregionen och är ett av landets största och mest betydande lärosäte.

Den sociala rekryteringen är på de sju lärosätena rätt likartad, ungefär 30-36 % kommer från högre tjänstemannahem och mellan 10-16 % från arbetarhem, se Tabell 3. Två tydliga undantag finns dock: Handelshögskolan, som har en betydligt högre social rekrytering (över 50 % från högre tjänstemannahem och under 5 % från arbetarhem), och Malmö högskola, som har en markant lägre social rekrytering (endast 20 % med ett ursprung i högre tjänstemannahem och hela 24 % från arbetarhem). Vad som vidare är intressant i sammanhanget är att Södertörns högskola inte skiljer sig mer markant från exempelvis Stockholms universitet och Uppsala universitet – man hade kunnat förvänta sig en lägre social rekrytering eftersom det råder stora skillnader mellan de traditionella universiteten och de flesta mindre och medelstora högskolor.

Däremot finns det stora skillnader inom respektive lärosäte. I jämförelse med andra grupper kommer många andra generationens invandrare från egna företagarehem, framför allt på Södertörns högskola (17 %), men även på Karolinska institutet och Kungl. tekniska högskolan. På Handelshögskolan är det framför allt första generationens invandrare som har detta sociala ursprung (21 %). Genomgående är det en betydligt högre andel som kommer från högre tjänstemannahem bland de studenter som är födda i Sverige och som har minst en svenskfödd förälder än första och andra generationens invandrare, vilket ej är förvånande med tanke på de generella tendenserna i högskolan. Denna skillnad är dock tydligast på Södertörn där 36 % av de svenskfödda studenterna kommer från högre tjänstemannahem men endast 8 resp. 9 % bland första resp. andra generationens invandrare, och på Malmö högskola (22 resp. 8 och 6 %). På de övriga högskolorna råder en rätt stor skillnad mellan första och andra generationens invandrare, där de senare i betydligt större omfattning kommer från högre tjänstemannahem.

Tabell 3. Nationell härkomst och socialt ursprung för studenter vid sju lärosäten

	N	Högre tj.män	Tj.män m-nivå	Lägre tj.män	Egna föret.	Jord- brukare	Arbetar- klass	Övriga	Ej för- värvsarb	Ej uppgg.	Ej i FoB	Totalt	Kolumn- procent
HHS B-Sv-Min en för Sv	1 153	61,8	18,2	7,2	4,2	0,8	4,2	1,2	2,1	0,4	0,0	100,0	81,1
B-Sv-För f utl	72	38,9	19,4	13,9	4,2	0,0	15,3	2,8	5,6	0,0	0,0	100,0	5,1
B-Utl-Min en för f Sv	30	40,0	16,7	13,3	0,0	3,3	10,0	3,3	13,3	0,0	0,0	100,0	2,1
B-Utl-För f utl	28	28,6	17,9	7,1	21,4	0,0	14,3	0,0	10,7	0,0	0,0	100,0	2,0
Totalt	1 421	53,5	16,5	7,0	4,0	0,7	4,6	1,2	2,5	0,4	9,7	100,0	
KI B-Sv-Min en för Sv	3 331	43,7	25,0	10,5	3,8	0,8	12,8	1,5	1,6	0,2	0,0	100,0	76,8
B-Sv-För f utl	220	24,1	14,5	7,7	6,8	0,0	34,1	3,2	8,6	0,9	0,0	100,0	5,1
B-Utl-Min en för f Sv	66	45,5	22,7	9,1	6,1	0,0	12,1	1,5	3,0	0,0	0,0	100,0	1,5
B-Utl-För f utl	226	15,5	9,3	7,1	4,0	0,0	34,5	3,5	26,1	0,0	0,0	100,0	5,2
Totalt	4 339	36,3	20,8	9,0	3,5	0,6	13,5	1,5	3,1	0,2	11,4	100,0	
KTH B-Sv-Min en för Sv	8 714	42,5	29,8	9,7	3,8	1,0	10,2	1,5	1,5	0,1	0,0	100,0	75,8
B-Sv-För f utl	516	20,2	18,2	11,2	8,1	0,0	32,9	3,5	4,8	1,0	0,0	100,0	4,5
B-Utl-Min en för f Sv	152	41,4	28,3	11,8	2,0	0,7	11,2	1,3	3,3	0,0	0,0	100,0	1,3
B-Utl-För f utl	331	12,7	18,4	6,9	3,6	0,0	29,3	4,5	24,2	0,3	0,0	100,0	2,9
Totalt	11 494	34,0	24,3	8,2	3,4	0,8	10,2	1,5	2,1	0,1	15,5	100,0	
MaH B-Sv-Min en för Sv	4 062	22,7	28,1	14,0	6,2	2,2	23,4	1,1	2,0	0,1	0,0	100,0	86,5
B-Sv-För f utl	206	6,3	10,7	6,8	5,3	0,0	52,4	7,3	11,2	0,0	0,0	100,0	4,4
B-Utl-Min en för f Sv	87	27,6	21,8	9,2	6,9	2,3	25,3	1,1	5,7	0,0	0,0	100,0	1,9
B-Utl-För f utl	121	8,3	11,6	9,1	0,8	0,0	44,6	0,8	24,0	0,8	0,0	100,0	2,6
Totalt	4 698	20,6	25,5	12,8	5,7	1,9	24,2	1,3	3,0	0,1	4,7	100,0	
SH B-Sv-Min en för Sv	2 981	36,5	28,7	12,1	4,0	0,7	13,5	1,8	2,5	0,1	0,0	100,0	76,1
B-Sv-För f utl	290	9,3	21,0	12,8	16,6	0,0	31,4	0,7	7,9	0,3	0,0	100,0	7,4
B-Utl-Min en för f Sv	120	44,2	20,0	12,5	2,5	0,0	13,3	2,5	2,5	2,5	0,0	100,0	3,1
B-Utl-För f utl	245	8,2	15,1	4,1	3,7	0,0	43,7	6,5	18,8	0,0	0,0	100,0	6,3
Totalt	3 916	30,4	25,0	10,8	4,6	0,5	15,7	1,9	3,8	0,2	7,2	100,0	
SU B-Sv-Min en för Sv	17 915	41,4	26,7	11,4	4,4	0,9	11,2	1,7	2,1	0,3	0,0	100,0	82,3
B-Sv-För f utl	1 182	20,9	19,6	11,3	6,9	0,0	30,8	3,1	6,6	0,8	0,0	100,0	5,4
B-Utl-Min en för f Sv	423	34,5	27,4	12,5	5,2	0,5	13,2	1,2	5,2	0,2	0,0	100,0	1,9
B-Utl-För f utl	615	15,9	15,3	8,8	4,2	0,0	34,6	5,5	14,5	1,1	0,0	100,0	2,8
Totalt	21 759	36,3	24,0	10,5	4,3	0,7	12,1	1,8	2,6	0,3	7,5	100,0	
UU B-Sv-Min en för Sv	18 231	40,8	26,2	10,1	4,2	1,8	13,9	1,2	1,7	0,1	0,0	100,0	84,1
B-Sv-För f utl	603	21,4	17,2	7,1	6,5	0,3	38,3	2,3	6,8	0,0	0,0	100,0	2,8
B-Utl-Min en för f Sv	369	38,5	24,4	9,2	6,8	0,3	15,7	1,9	2,4	0,8	0,0	100,0	1,7
B-Utl-För f utl	564	13,7	17,2	5,0	1,8	0,0	34,0	5,5	22,3	0,5	0,0	100,0	2,6
Totalt	21 684	35,9	23,4	9,0	3,8	1,5	13,9	1,2	2,2	0,1	8,8	100,0	

Endast de grupper med där det finns uppgift om yrke för föräldrarna är medtagna i tabellen.

Ytterligare en aspekt av det nationella ursprunget är från vilket land man invandrat. På en aggregerad nivå, där födelseländerna delats in i tre utvecklingsnivåer, är fördelningen av dem som är födda utomlands (dvs. även de som är adopterade) följande: ca 60 % kommer från de mest utvecklade länderna, ca 32 % från medelutvecklade länder och ca 8 % från de lägst utvecklade länderna, Tabell 4¹⁷. Av de studenter på Handelshögskola som är födda utomlands är de som kommer från de mest utvecklade länderna överrepresenterade (andelarna för de tre grupperna är 80 %, 20 %, 0 %), vilket även gäller för Stockholms universitet (70 %, 23 % och 6 %) och Malmö högskola (65 %, 28 %, 7 %), medan denna grupp är underrepresenterad på Uppsala universitet (57 %, 36 %, 7 %), Södertörns högskola (56 %, 35 %, 9 %), Kungl. tekniska högskolan (50 %, 42 %, 8 %) och Karolinska institutet (47 %, 46 %, 7 %).

¹⁷ Se Tabell 6 för en lista på förkortningar över högskolor i Sverige 1993-1998.

Tabell 4. Lärosäten och antal invandrade studenter samt deras födelselands utvecklingsnivå i tre kategorier, sorterade efter fallande andel studenter från högt utvecklade länder.

	Totalt antal studenter	Antal invandrade studenter	Utv.-nivå Hög	Utv.-nivå Medel	Utv.-nivå Låg
KF	553	33	93,9	6,1	0,0
DH	125	22	90,9	0,0	9,1
KKH	182	11	81,8	0,0	18,2
HBD	505	20	80,0	10,0	10,0
HHS	1 421	94	79,8	20,2	0,0
DI	245	18	77,8	22,2	0,0
SHS	205	18	77,8	5,6	16,7
SMH	728	49	75,5	12,2	12,2
SLU	3 819	138	75,4	10,1	14,5
SU	21 759	1 962	70,2	23,3	6,5
VF	357	20	70,0	25,0	5,0
LHS	3 272	206	68,4	20,4	11,2
LU	27 619	2 236	67,8	26,5	5,7
ESH	342	30	66,7	16,7	16,7
IH	580	18	66,7	33,3	0,0
MaH	4 698	390	65,1	27,7	7,2
VG	500	40	65,0	27,5	7,5
RKS	261	28	64,3	21,4	14,3
HK	4 519	196	63,8	27,0	9,2
GU	25 142	2 021	63,3	31,2	5,4
HH	3 969	220	63,2	29,1	7,7
HS	2 641	229	62,9	28,8	8,3
VHV	477	24	62,5	37,5	0,0
HKs	7 724	390	62,3	26,9	10,8
VHB	443	28	60,7	39,3	0,0
UmU	16 849	1 030	60,0	31,6	8,4
HDa	4 117	201	59,7	28,4	11,9
HT/U	2 947	194	59,3	29,9	10,8
HKr	4 581	230	58,7	31,7	9,6
BIH	472	29	58,6	34,5	6,9
HV	6 414	347	57,3	33,4	9,2
UU	21 684	1 752	57,2	36,2	6,6
LiU	16 676	1 037	56,4	35,8	7,8
SH	3 916	547	56,1	34,6	9,3
HLu	7 032	350	56,0	35,4	8,6
HJ	4 836	256	54,7	37,9	7,4
HK/R	2 816	188	52,7	41,0	6,4
HB	3 605	249	52,6	41,8	5,6
CTH	7 863	582	52,4	41,4	6,2
HÖ	6 951	439	51,7	38,7	9,6
MH	9 743	517	51,1	34,6	14,3
HHJ	1 500	122	50,8	41,8	7,4
MdH	7 795	789	50,2	37,0	12,8
KTH	11 494	1 139	50,0	41,9	8,1
HiG	4 495	290	48,3	39,0	12,8
HVV	520	23	47,8	30,4	21,7
KI	4 339	637	46,8	46,5	6,8
SV	548	35	45,7	34,3	20,0
Totalt	264 197	19 472	59,8	32,4	7,8

Förklaringen till dessa skillnader går sannolikt att finna i de olika strategier som skolorna utvecklat visavi det internationella. En skola som Handelshögskolan har som vi sett en hög andel utbytesstudenter och dessa kommer i första hand från länder inom EU, vilka tillhör den högst utvecklade gruppen av länder. KI har en högre andel studenter som är första generations invandrare och dessa kommer i större utsträckning än utbytesstudenter från mindre utvecklade länder.¹⁸

¹⁸ Högskoleverket och SCB, *Högskolestuderande med utländsk bakgrund. Höstterminerna 1998 och 1999*, UF 19 SM 0001, andra korrigerade upplagan, 2000, p. 12.

VI. Södertörns högskolas utbildningars positioner i fältet av högskoleutbildningar

Att jämföra den sociala rekryteringen mellan lärosäten är behäftat med en rad problem. Ett lärosätes sociala rekrytering är i mångt och mycket beroende av utbildningsutbudet, vilket varierar stort mellan lärosätena och sträcker sig från högskolor med ett enda program till universitet med hundratals olika utbildning. För att skapa jämförbara storheter har därför analysenheter om utbildning per lärosäte skapats, totalt omfattande 2 500 enheter. Av dessa har sedan de utbildningar som omfattar minst 40 studenter för vilka det finns uppgifter från Folk och bostadsräkningarna om föräldrarnas yrke valts ut, vilket ger en population på närmare 1 400 utbildningar. Dessa har sedan analyserats med hjälp av korrespondensanalys¹⁹, där utbildningarna analyserats i relation till hur sociala grupper fördelar sig på dem. Trettio två sociala grupper uppdelade efter kön har använts i analysen. Vi skiljer här mellan civilingenjörsdöttrar, civilingenjörssöner, läkardöttrar, läkarsöner, etc.²⁰

Korrespondensanalysens första axel, den som lyfter fram de viktigaste skillnaderna i materialet, som skiljer män och kvinnor. På den högra halvan i Graf 1 finner vi söner och på den vänstra halvan döttrar. De supplementära modaliteterna²¹ visar att det finns skillnader mellan könen framför allt vad gäller vilken gymnasieutbildning man gått. Teknisk utbildning står mot humanistisk och estetisk/medieutbildning. Den andra axeln, den vertikala i grafen och den som redogör för de näst mest väsentliga skillnaderna i materialet, ställer sociala grupper med begränsade kapitaltillgångar och utbildningsinvesteringar (nedåt) mot resursstarka grupper, framför allt de som besitter omfattande utbildningskapital (uppåt). Att ärva och förvärvat utbildningstillgångar är viktiga framgångsfaktorer av de supplementära modaliteterna. Höga gymnasiebetyg och höga högskoleprovpoäng, att ha forskarutbildade föräldrar eller föräldrar med längre högskoleutbildning samt att själv ha gått på en naturvetenskaplig gymnasieutbildning är egenskaper som placerar sig högt upp i grafen. Motsatta egenskaper – låga betyg och högskoleprovpoäng, lågutbildade föräldrar, och praktiska gymnasieutbildning – är egenskaper som placerar sig långt ner i grafen.

Beträffande utbildningarnas positioner i rummet, Graf 2, är framför allt tekniska utbildningar företrädare på den högra halvan, där männen är i majoritet, medan vårdutbildningar, lärarutbildningar och omsorgsutbildningar hamnar på den vänstra, kvinnodominerade halvan. Längs den andra axeln, den som skiljer resursstarka grupper från resurssvaga grupper, hamnar de traditionella universiteten och fackhögskolorna på den övre delen av grafen och de mindre och medelstora högskolorna och vårdhögskolorna på den nedre delen. I detta rum, som utgör högskolefältets två viktigaste dimensioner, placerar sig de flesta av Södertörns utbildningar i den övre delen av grafen, där de högre sociala skikten är överrepresenterade, och med en tyngdpunkt åt den vänstra, kvinnodominerade,

¹⁹ Se Brigitte Le Roux & Henry Rouanet, *Geometric Data Analysis: From Correspondence Analysis to Structured Data Analysis*, Kluwer Academic Publishers, 2004, för en utförlig presentation av metoden och Johs. Hjellbrekke, *Innføring i korrespondanseanalyse*, Fagbokforlaget, Bergen 1999 för den första introduktion till analysmetoden i bokform i Norden.

²⁰ För vidare analyser av det svenska högskolefältets struktur, se Donald Broady & Mikael Palme, *Högskolan som fält och studenternas livsbanor*, SEC/LHS 1992, Donald Broady, Mikael Börjesson & Mikael Palme, "Det svenska högskolefältet under 1990-talet. Den sociala rekryteringen och konkurrensen mellan lärosätena", pp. 13-47, 135-154 i *Perspektiv på högskolan i ett förändrat Sverige* (red. Thomas Furusten), Högskoleverket, Stockholm 2002, samt Mikael Börjesson, *Det svenska högskolefältet och lärarutbildningarna*, SEC Reports nr 30, 2 reviderad uppl., SEC/ILU, Uppsala universitet, Uppsala 2004 [2003].

²¹ Egenskaper som inte ingår som aktiva element i analysen, men som placerar sig i den givna strukturen i efterhand beroende på sin fördelningen bland individerna.

halvan, se Graf 3. Inga utbildningar är tydligt mansdominerade och de som hamnar längst åt höger i grafen mot den manliga polen är fristående kurs i nationalekonomi, entreprenörsprogrammet, programmet för management och IT, fristående kurs i historia, dito i arkeologi, samt dito i företagsekonomi. En utbildning utmärker sig med betydligt lägre social rekrytering än övriga utbildningar, lärarutbildningen för årskurs 4-9 med inriktning mot samhällsvetenskapliga ämnen. Om man jämför Södertörns utbildningar med andra mindre och medelstora högskolor kan man konstatera att Södertörns utbildningar har en högre social rekrytering än de övriga mindre och medelstora högskolorna. (Skillnaden är exempelvis påtaglig i jämförelse med Malmös högskola, se Tabell 8 och Graf 4.) Detta gäller även om man jämför med Umeå universitet, där merparten av utbildningarna samlas på den nedre halvan av grafen. Jämför man med de traditionella universiteten i Uppsala och Lund och storstadsuniversiteten i Stockholm och Göteborg, har Södertörn en lägre social rekrytering (se Graf 2).

När vi neutraliserar kön i våra analyser och studerar hur de 1 400 utbildningarna är relaterade till de 32 sociala grupperna, framkommer en ny dimension, se Graf 5. Den första axeln är densamma som den andra axeln i analysen ovan, dvs. den uttrycker en socialt hierarkisk dimension. Den andra axeln, den vertikala i grafen, ställer grupper med mycket utbildningskapital (framför allt läkare och universitetslärare, men även ämneslärare) i den nedre delen av grafen mot grupper där det ekonomiska kapitalet dominerar över utbildningskapitalet (företagsledare, högre tjänstemän i privat sektor, jurister) i den övre delen av grafen. Polariteten är i mångt och mycket en differentiering inom eliten och medelklassen mellan anställda i privat sektor och offentliganställda. Beträffande utbildningarna (Graf 6) uttrycker denna polaritet en opposition mellan läkarutbildningar, humanistiska utbildningar, vissa samhällsvetenskapliga utbildningar som psykologutbildningen vid den nedre delen och civilingenjörsutbildningar, ekonomutbildningar och juristutbildningar vid den övre delen. Oppositionen är också geografisk, de traditionella universiteten placerar sig vid den kulturella/offentliga polen och i kontrast till utbildningar vid Stockholms universitet och vissa fackhögskolor i Stockholm (Handelshögskolan och Kungl. tekniska högskolan). I detta spänningsfält hamnar Södertörns utbildningar mer mot den ekonomiska/privata polen (Graf 7). De undantag vi finner är språkutbildningar som tyska och spanska, arkeologi, areastudies, litteraturvetenskap och historia. Intressant är att idéhistoria är en av de utbildningar som hamnar mest extremt vid den ekonomiska/privata polen, tillsammans med olika former av ekonomiska utbildningar, annan utbildning i juridik, media och sociologi. Det finns vidare en intressant uppdelning av språkutbildningar, svenska och tyska positionerar sig tydligt vid den ekonomiska/privata polen, medan franska hamnar i en mer neutral position.

Tilläggas bör att korrespondensanalysen endast är baserad på de sociala grupper som går att klassificera utifrån ett yrke. Detta innebär att grupper som har invandrat efter 1990 eller som av andra orsaker inte finns mer i Folk- och bostadsräkningarna, inte finns representerade i grafen. När det gäller utbildningar som har många invandrade studenter, som i fallet med många av Södertörns utbildningar, innebär detta att dessa utbildningars positioner bestäms i första hand av de svenskfödda studenternas sociala profiler, vilket gör att analyserna inte blir helt representativa. Man bör dock komma ihåg att flertalet av studenterna har svenskt ursprung och att felmarginalen inte torde vara så stor för de flesta av utbildningarna. Vad som är intressant att notera i sammanhanget är dock att invandrade studenter med samma sociala ursprung möter helt olika social sammansättning av studenter om man väljer en utbildning vid exempelvis Malmö högskola jämfört med motsvarande utbildning vid Södertörns högskola.

VII. Ett lärosäte för en social snarare än meritokratisk elit

I de ovan presenterade korrespondensanalyserna är endast socialt ursprung uppdelat efter kön aktiva i analysen, dvs. det är dessa två variabelers fördelning på utbildningarna som upprättar strukturen. Det finns dock andra viktiga strukturingsprinciper som ålder, nationell härkomst, gymnasiebetyg och poäng på högskoleprovet. För att även göra rättvisa åt dessa har några olika typer av utbildningar valts ut för en vidare analys. Först skall vi analysera relationerna mellan Södertörns högskolas utbildningar separat för att sedan jämföra vissa av dessa utbildningar med motsvarande utbildningar vid andra lärosäten.

I Tabell 10 beskrivs de största utbildningarna vid Södertörns högskola utifrån en rad olika karakteristika för studenterna. Andelen studenter som är födda utomlands skiljer sig markant mellan utbildningarna. Vissa utbildningar, som företagsekonomi med ryska, socionomutbildningen, annan humanistisk utbildning, övrig företagsekonomisk utbildning (management i medicinsk teknik), kurs i franska och program i kemi, har över 20 % studenter som är födda utomlands, medan kurser i spanska, idéhistoria, svenska, tyska, litteraturvetenskap, arkeologi, medievetenskap, teatervetenskap och program i administration (management med IT) och i journalistik har under 10 % studenter som är födda utomlands. Andelen födda utomlands är ej relaterat till andelen med ett högt socialt ursprung. I den första gruppen har övrig företagsekonomisk utbildning (management i medicinsk teknik) och program i kemi över 35 % studenter med ett socialt ursprung i högre tjänstemannahem, vilket även gäller för svenska, medievetenskap och teatervetenskap i den senare gruppen. Ser vi till utbildningar med hårt meritokratiskt selekterade studenter finner vi att de högst rankade utbildningarna efter höga poäng på högskoleprovet (över 1,4 poäng) är teatervetenskap, journalistik, tyska, franska, spanska, engelska, program i administration (management med IT), svenska, program i internationell ekonomi, vilka alla har andelar över 25 %, och efter höga grundskolebetyg (över 3,9) är franska, journalistik, teatervetenskap, spanska, program i administration (management med IT), program i biologi, tyska, medievetenskap, program i statsvetenskap, och program i internationell ekonomi, samtliga med andelar över 25 %. Här kan man dock se en viss relation till nationell härkomst, bland dessa meritokratiskt selekterade utbildningar har få höga andelar studenter födda utomlands (franska, engelska och program i biologi och i statsvetenskap har de högsta andelarna med ca 21, 19, 14 resp. 14 %).

Här är en liten utvikning på sin plats. Vi konstaterade ovan att Södertörns högskolas sociala rekrytering inte skiljer sig så markant från de traditionella universiteten, medan avståndet till de mindre och medelstora högskolorna är desto större. Denna bild behöver kompletteras med andra indikatorer för att förstå högskolefältets struktur och Södertörns rekrytering. En central aspekt av högskolan är den meritokratiska. Man kan här notera att för hela studentpopulationen har 27 % ett högskoleprov över 1,4 och 33 % ett grundskolebetyg över 3,9, medan motsvarande siffror för Södertörn är 17 resp. 19 %. Detta kan jämföras med andelarna för Handelshögskolan (68 resp. 89 %), Karolinska institutet (44 resp. 49 %), Stockholms universitet (41 resp. 43 %), Uppsala universitet (39 resp. 46 %), Kungl. tekniska högskolan (35 resp. 43 %) – skillnaden mellan Södertörn och dessa lärosäten är således mycket betydande.²² En hypotes man kan lansera i sammanhanget är

²² När vi analyserar socialt ursprung, höga betyg eller höga högskoleprovspoäng och lärosäte, kan vi konstatera att medan 36 % av alla inom högre tjänstemannakategorin har ett högt högskoleprovspoäng (över 1,4) gäller detta endast 23 % av motsvarande kategori på Södertörn. Motsvarande siffror för höga gymnasiebetyg (över 3,9) är 42 % för alla studenter från högre tjänstemannahem och 21 % för studenter på Södertörn. Skillnaderna i andelar mellan studenter från högre tjänstemannahem och studenter från medelklasshem är ej heller stor på Södertörn (för högskoleprov fyra procentenheter, för gymnasiebetyg har båda grupperna 21 % och barn till lägre tjänstemän 19 %), medan den är betydande i högskolan totalt sett (av medelklassens barn har 27 % höga högskoleprovspoäng och 32 % höga betyg). Jämför vi detta med Stockholms universitet ser vi tydliga skillnader. Höga högskoleprovspoäng har 47 % av barnen till högre

att Södertörns högskola fungerar som en tillflyktsort för många Stockholmsungdomar med högt socialt ursprung, men med svaga utbildningsmässiga meriter. När man inte kommer in på exempelvis Handelshögskola, Kungl. tekniska högskolan eller Stockholms universitet framstår Södertörn som ett betydligt mer attraktivt alternativ än högskolor på mindre orter i provinsen.

Att Södertörns studenter har lägre andelar med höga gymnasiebetyg och högskoleprovspoäng är också tydligt när vi jämför ett antal utbildningar vid olika lärosäten. För programutbildning i kemi, Tabell 11, har Södertörn betydligt lägre andelar studenter med höga högskoleprovspoäng och höga gymnasiebetyg än universiteten i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm och Uppsala. Detta gäller även i stort för programutbildning i biologi, Tabell 12. Ser vi däremot till den sociala rekryteringen framträder ett motsatt mönster. I kemi har Södertörn tillsammans med Stockholms universitet (37 %) den efter Lunds universitet (41 %) högsta andelen studenter från högre tjänstemannahem och i biologi har Södertörn en högre andel studenter från tjänstemannahem (32 %) än Göteborgs universitet (27 %), Umeå universitet (30 %) och Linköpings universitet (31 %). Motsvarande struktur går att se vad det gäller utbildningar i historia, Tabell 13. Endast universitet i Stockholm (36 %) har högre andelar studenter från högre tjänstemannahem än Södertörns högskola (34 %), samtidigt som elva lärosäten har högre andelar studenter med höga poäng på högskoleprovet. För ekonomiutbildningarna, Tabell 14, är denna struktur något mindre framträdande, ekonomiutbildningarna vid Södertörns högskola har inte så exceptionellt höga andelar studenter med ett ursprung i högre tjänstemannahem. Övrig företagsekonomisk utbildning (management i medicinsk teknik) har den högsta andelen, 44 %, position 13 av totalt 76 ekonomiutbildningar, att jämföra med den totalt högsta andelen för alla utbildningar, övrig företagsekonomiskutbildning vid Lunds universitet, 64 %, och Handelshögskolan, 59 %. Även Internationell ekonomi, franska, och Internationell ekonomi utan specifik språklig inriktning positionerar sig över genomsnittet, medan de andra internationella ekonomiutbildningarna intar mer blygsamma positioner, vilket även gäller för entreprenörsprogrammet. Samtidigt finner vi att Södertörns högskolas ekonomiutbildningar inte har några stora andelar högpresterande studenter. Beträffande högskoleprovet har endast en utbildning vid Södertörn (internationell företagsekonomi) en andel studenter med höga poäng över 13 %. Motsvarande andel är på Handelshögskolan 68 %, ca 50-60 % på ett antal internationellt orienterade utbildningar i Uppsala, Linköping och Göteborg, dryga 40 % vid vanliga ekonomiutbildningar vid de större universiteten. Samma struktur återfinns när vi studerar andelarna med höga gymnasiebetyg. Man kan här också tillägga att flera av Södertörns högskolas ekonomiutbildningar är kraftigt kvinnodominerade, framför allt gäller detta de med språklig inriktning, där mellan 89 och 95 % är kvinnor. På Handelshögskolan utgör kvinnorna 32 % och på ekonomiprogrammet på Stockholms universitet 43 %.

Den generella diskrepansen mellan relativt högt socialt ursprung och relativt låga betyg och högskoleprovspoäng beror dock inte på att studenter med utländskt ursprung, vilka är överrepresenterade på Södertörns högskola, har lägre poäng på högskoleprovet eller lägre betyg än de som är födda i Sverige.²³ En troligare förklaring är just att de studenter med högt socialt ursprung som söker sig till Södertörns högskola har lägre betyg och högskoleprovspoäng än de med motsvarande ursprung som söker sig till exempelvis

tjänstemän, 40 % av barnen till tjänstemän på mellannivå, 36 % av barnen till lägre tjänstemän och för höga gymnasiebetyg är siffrorna för dessa grupper 48, 41 resp. 39 %. För barn till arbetarklass är motsvarande siffror 34 resp. 36 %, dvs. betydligt högre än de andelar som barn till högre tjänstemän på Södertörn har. Bland barn till arbetarklassen på Södertörn är motsvarande andelar 11 och 13 %. Se Tabell 15.

²³ Om vi analyserar förhållandet mellan socialt ursprung, nationell härkomst och betyg samt högskoleprovspoäng finner vi att inom varje social grupp finns inga större skillnader mellan de olika kategorierna av nationell härkomst.

Stockholms universitet eller Uppsala universitet, detta oavsett vilken nationell härkomst studenterna har.

VIII. En regional högskola

Att Södertörns högskola har en tydlig regional rekrytering av studenter framgår av Tabell 16. Södertörns högskola rekryterar den högsta andelen studenter från det egna länet av samtliga högskolor, 59 % (för samtliga högskolor är denna andel 34 %). Det finns ett tydligt mönster i rekryteringarna. Lärosäten i Stockholm har vanligtvis en hög andel studenter från det egna länet, vilket framför allt kan förklaras av att Stockholms län är det i särklass mest befolkade länet. Bland de tretton högskolor som rekryterar minst 40 % från det egna länet ligger sju i Stockholms län (Södertörns högskola, Stockholms universitet, Kungl. tekniska högskolan, Röda korsets högskola, Sophiahemmets sjuksköterskehögskola, Handelshögskolan och Lärarhögskolan). Bland de övriga med hög regional rekrytering finner vi förutom ett antal vårdhögskolor (Boden, Gävle, Falun och Blekinge) även Malmö högskola och Lunds universitet. I kontrast till dessa högskolor står Sveriges lantbruksuniversitet (7 %), Teologiska högskolan i Stockholm (12 %), Högskolan på Gotland och Musikhögskolan Ingesund (14 %), samt Uppsala universitet, Dramatiska institutet, och Danshögskolan (18 %). Även i denna kategori finner vi ett antal högskolor i Stockholms län. Men dessa skiljer sig på en viktig punkt från de högskolor som har en hög regional rekrytering, de är mer eller mindre unika i landet, och får på så sätt en nationell rekrytering. Den geografiska rekryteringen är sammanfattningsvis betingad av lärosätets utbildningsutbud och spridningen av utbildningarna över landet, ju mer exklusiv utbildning, desto mer nationell rekrytering, samt länets storlek (lärosäten i län med stor befolkning tenderar att ha en högre rekrytering från det egna länet helt enkelt på grund av att det finns så många studenter att rekrytera från länet). Men det är värt att notera skillnader mellan lärosäten med ungefärligt lika utbildningsutbud och som är belägna i samma län. Södertörn har exempelvis en mer regional rekrytering än Stockholms universitet trots att utbildningsutbudet är relativt likartat. Den geografiska rekryteringen är relaterad till den sociala rekryteringen. Sociala grupper är olika spridda i landet. Exempelvis är grupper i det privata näringslivet såsom högre tjänstemän i privat sektor, företagsledare, jurister, men även journalister och konstproducenter överrepresenterade i Stockholms län, medan arbetargrupper är underrepresenterade. Det omvända gäller för exempelvis Gävleborgs län.²⁴ Detta gör att högskolor med en omfattande regional rekrytering får olika social sammansättning beroende på om de är lokaliserade i Stockholms län eller Gävleborgs län. Skillnaden mellan en regional rekrytering och en nationell rekrytering är ofta en skillnad i söktryck. Att ha en nationell rekrytering borgar sannolikt för ett större söktryck, vilket leder till högre antagningspoäng och därmed en mer socialt selekterad studentpopulation.²⁵

IX. Sammanfattning

Inledningsvis konstaterades att Södertörns högskolas korta men likväl omtumlande historia kan ses som karakteristisk för den utveckling som skett inom högskoleområdet under 1990-talet. Samtidigt som högskolan har expanderat har alltmer fokus lagts vid en vidgad

²⁴ Se Mikael Börjesson & Mikael Palme, *Social klassificering – analyser av olika nomenklaturer för social klassificering och sociala grupperns karakteristika*. Paper presenterat på Workshop "Kulturellt kapital och sociala klasser", Uppsala universitet, 12-14 okt 2001.

²⁵ Vi kan exempelvis tolka det faktum att Uppsala universitet har en något högre social rekrytering än Lunds universitet utifrån att Uppsala har en betydligt mer nationell rekrytering.

rekrytering, vilket kan te sig självklart. För att expandera högskolan krävs att nya grupper fyller högskoleplatserna. Här har de politiska prioriteringarna varit olika vad gäller Södertörn. Först var det den sociala snedrekryteringen som stod högst på dagordningen, därefter betonades det mångkulturella. Nu det interkulturella. Anmärkningsvärt är att det inte talats om genus och kön, men detta kan troligen förklaras av att kvinnorna långt innan 1990-talet var i flertal i högskolan – snarare har debatten kommit att handla om det motsatta, att männen trängs ut ur högskolan.

Våra analyser pekar på att Södertörns högskola i viss mån lyckats uppfylla mångfaldhetsmålet vad gäller etnicitet. Man har en betydligt lägre rekrytering av studenter födda i Sverige och med minst en svensk förälder än genomsnittet av högskolor. Man har också en högre andel såväl första som andra generationens invandrare. Däremot är andelen utbytesstudenter mycket låg. Här har de traditionellt sett dominerande lärosätena som Handelshögskolan i Stockholm, Karolinska institutet och Kungl. tekniska högskolan betydligt högre andelar. Vad beträffar den sociala mångfalden, eller mer vanligt uttryckt, den sociala snedrekryteringen, är resultaten här sämre i den meningen att andelarna studenter från högre tjänstemannahem nästan ligger på samma nivåer som Stockholms universitet, Kungl. tekniska högskola, Karolinska institutet och Uppsala universitet samtidigt som studenter från arbetarklasshem inte är märkbart mer representerade på Södertörns högskola än de ovan nämnda. Södertörns högskola befinner sig närmare de traditionella universiteten och fackhögskolor än de övriga lärosätena inom kategorin mindre och medelstora högskolor. Men det är dock stora skillnader i vad studenterna har för meritokratiska framgångar. Studenterna på Södertörns högskola har i betydligt mindre omfattning lyckade skolkarriärer bakom sig alternativt höga poäng på högskoleprovet än studenter på de traditionella universiteten och fackhögskolorna. Södertörn verkar fungera som en *refuge*-skola, dvs. en tillflyktsort för högre sociala skiktens barn som misslyckats i skolsystemet.²⁶ Karakteristiskt för dessa skolor i Frankrike är att de bryter mot det etablerade skolsystemets normer och tonar ner vikten av att ha lyckats inom ramen för detta. I stället ägnas mycken energi åt att framhålla alternativa värden, gärna av den typ som man redan har med sig från hemmiljön. Det är intressant att betrakta Södertörn högskola i analogi med denna karakteristik. Låt vara att det kanske inte i första hand är den högre sociala skiktens värden som lyfts fram i den officiella retoriken. Men en hypotes i sammanhanget är att den satsning på mångkultur och mångfald som präglar Södertörns högskola passar väl även för svenskfödda studenter med ett högt socialt ursprung och en mindre lyckad skolkarriär bakom sig i den meningen att det fungerar som ett alternativ till den etablerade normen om högre utbildning, dvs. den kultur som präglar Stockholms universitet, Kungl. tekniska högskolan och Handelshögskolan.

Slutligen bör något sägas om den politiska retorikens fokus på hur väl högskolorna lyckas med sin rekrytering av studenter från studieovana miljöer. Det är påtagligt att det finns ett stort avstånd mellan att ställa upp dessa mål och faktiskt förstå hur den sociala rekryteringen till de svenska högskolorna ser ut. I den utbildningspolitiska och -administrativa retoriken ter sig tingen enkla, det är sällan man tar hänsyn till mer en egenskap hos en individ. Södertörn är här återigen ett belysande exempel. Det går endast att tala om en faktor åt gången. Först ska den sociala snedrekryteringen minska, därefter den etniska mångfalden öka. Ingen ställer sig frågan om det senare får ske på bekostnad av det tidigare eller vice versa. När vi analyserar statistiken är det tydligt att vi måste gå bortom envariabelsociologins förståelse av rekryteringen till den högre utbildningen. Att endast konstatera att den sociala rekryteringen inte skiljer sig nämnvärt mellan Södertörns högskola och exempelvis Stockholms universitet och Kungl. tekniska högskolan maskerar det faktum att det är mycket betydande skillnader med avseende på studenternas tidigare

²⁶ Pierre Bourdieu, *La noblesse d'État. Grandes écoles et esprit de corps*, Les Éditions de Minuit, Paris 1989, pp. 305-328.

skolkarriärer och framgångar på högskoleprovet. Detta är begripligt när vi beaktar det fält av positioner som högskolan kan sägas utgöra. Etablerandet av Södertörns högskola sker inte i ett tomrum. Södertörns högskola etableras i ett på förhand strukturerat fält där vissa positioner är lättare att inta än andra. I och med att ett lärosätes position är förknippat med dess anciennitet på så sätt att de lärosätena med längst historia tenderar att vara de mest ansedda är det sannolikt att ett nytt lärosäte inte kommer att inta en dominerande position. Det geografiska läget är som vi sett avgörande för vilken position en högskola intar i fältet av högskoleutbildningar. Att vara placerad i Stockholm, där de högre sociala skikten är överrepresenterade, och samtidigt ha en relativt regional rekrytering leder till en högre social rekrytering än exempelvis Högskolan i Gävle, som också har en omfattande regional rekrytering, men som rekryterar från en region med en helt annan social sammansättning. I detta perspektiv är det inte förvånande att Södertörns högskola intar den position den gör, positionen kan sägas vara tilldelad av fältets logik och det krävs ett omfattande arbete för att förändra denna position.

X. Appendix, tabeller och grafer

Tabell 5. Utrikes födda och total folkmängd per län 2001.

Län	Utrikes födda	Folkmängd	Andel utrikes födda	Län	Utrikes födda	Folkmängd	Andel utrikes födda
01 Stockholms län	329 067	1 838 882	17,9	14 Västra Götalands län	181 487	1 500 857	12,1
03 Uppsala län	33 709	296 627	11,4	17 Värmlands län	19 306	273 933	7,0
04 Södermanlands län	30 340	257 220	11,8	18 Örebro län	26 742	273 137	9,8
05 Östergötlands län	37 102	412 363	9,0	19 Västmanlands län	34 320	257 957	13,3
06 Jönköpings län	32 765	327 824	10,0	20 Dalarnas län	17 146	277 010	6,2
07 Kronobergs län	16 292	176 582	9,2	21 Gävleborgs län	16 337	278 171	5,9
08 Kalmar län	15 076	234 697	6,4	22 Västernorrlands län	11 900	245 078	4,9
09 Gotlands län	2 226	57 412	3,9	23 Jämtlands län	5 245	128 586	4,1
10 Blekinge län	10 852	150 017	7,2	24 Västerbottens län	13 538	254 818	5,3
12 Skåne län	152 187	1 136 571	13,4	25 Norrbottens län	18 730	254 733	7,4
13 Hallands län	23 607	276 653	8,5	Riket	1 027 974	8 909 128	11,5

Källa: SCB, <http://www.scb.se/>. Sök under statistikdatabaser/befolkning.

Tabell 6. Högskolor 1993-1998

Förkortning	Namn	Förkortning	Namn
BIH	Blekinge Internationella Hälsohögskola	KTH	Kungl. Tekniska högskolan
BV	Bohusläns vårdhögskola	KVH	Kalmar läns vårdhögskola
CTH	Chalmers tekniska högskola	LHK	Vårdhögskolan Kristianstad
DH	Danshögskolan	LHS	Lärarhögskolan i Stockholm
DI	Dramatiska institutet	LiU	Linköpings universitet
EH	Ersta högskola	LU	Lunds universitet
ES	Ericastiftelsen	MaH	Malmö högskola
GI	Grafiska institutet	MdH	Mälardalens högskola
GSs	Gammelkroppa skogsskola	MH	Mitthögskolan
GU	Göteborgs universitet	OH	Operahögskolan i Stockholm
HB	Högskolan i Borås	RKS	Röda korsets högskola
HBD	Vårdhögskolan Boden	SH	Södertörns högskola
Hda	Högskolan Dalarna	SHS	Sophiahemmets sjuksköterskehögskola
HH	Högskolan i Halmstad	SLU	Sveriges lantbruksuniversitet
HHJ	Hälsohögskolan i Jönköping	SMH	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
HHS	Handelshögskolan i Stockholm	SMI	Stockholms Musikpedagogiska Institut
HHV	Hälsohögskolan i Värmland	SSS	Stiftelsen Stora Sköndal
HiG	Högskolan i Gävle	SU	Stockholms universitet
HIS	Hälsohögskolan i Stockholm	SV	Hälsohögskolan Väst, Skövde
HJ	Högskolan i Jönköping	TH	Teaterhögskolan i Stockholm
HK	Högskolan i Kalmar	THS	Teologiska Högskolan, Stockholm
HK/R	Högskolan i Karlskrona/Ronneby	UmU	Umeå universitet
HKr	Högskolan Kristianstad	UU	Uppsala universitet
HKs	Högskolan i Karlstad	VE	Vårdhögskolan i Eskilstuna
HLU	Luleå tekniska universitet	VF	Vårdhögskolan Falun
HS	Högskolan i Skövde	VG	Vårdhögskolan Gävle
HT/U	Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	VGÖ	Vårdhögskolan i Göteborg
HU	Hälsouniversitetet i Östergötland	VH	Vårdhögskolan i Halland
HUM	Hälsohögskolan i Umeå	VHB	Vårdhögskolan i Borås
HV	Högskolan i Växjö	VHM	Vårdhögskolan i Malmö
HVV	Hälsohögskolan Väst i Vänersborg	VHU	Vårdhögskolan i Uppsala
HÖ	Högskolan i Örebro	VHV	Vårdhögskolan i Växjö
IH	Idrottshögskolan i Stockholm	VHÖ	Vårdhögskolan i Örebro
IMH	Musikhögskolan Ingesund	VLH	Vårdhögskolan Lund/Helsingborg
JTI	Johannelunds teologiska högskola	VSÖ	Vårdhögskolan i Sundsvall/Örnsköldsvik
KF	Konstfack	VVÄ	Vårdhögskolan i Västerås
KI	Karolinska institutet	VÖS	Vårdhögskolan i Östersund
KKH	Kungl. Konsthögskolan	ÖMS	Örebro Missionsskola

Tabell 7. Social klassificering (32 grupper)

Social klass	Yrkeskategori
Högre klass	1. civilingenjörer o arkitekter 2. läkare, veterinärer, präster 3. universitetslärare 4. ämneslärare 5. jurister 6. högre tjänsteman i offentlig sektor 7. högre tjänsteman i privat sektor 8. officerare 9. företagsledare
Medelklass	10. konstproducenter 11. journalister 12. tekniker offentlig sektor 13. tekniker privat sektor 14. tjänstemän på mellannivå i offentlig sektor 15. tjänstemän på mellannivå privat sektor 16. klasslärare
Lägre medelklass	17. sjuk- och hälsovårdande yrken 18. kontorsanställda, offentlig sektor 19. kontorsanställda privat sektor 20. handelsanställda 21. bönder 22. småföretagare 23. handelsmän 24. poliser
Kvalificerade arbetare (högre arbetarklass)	25. förmän 26. kvalificerade arbetare inom produktion 27. kvalificerade arbetare inom service
Okvalificerade arbetare (lägre arbetarklass)	28. lantarbetare 29. okvalificerade arbetare inom produktion 30. okvalificerade arbetare inom service 31. övriga
Bortfall	32. internt bortfall

Tabell 8. Det svenska högskolefältet (32 sociala grupper uppdelade efter kön), aktiva modaliteter, axel 1 och 2.

Axel 1	Koordinater	Bidrag (ctr)	Axel 2	Koordinater	Bidrag (ctr)
S-Tekniker, privat	-0,64	8,64	D-Läkare	-0,71	14,28
S-Högre tj.män, priv	-0,57	4,80	S-Läkare	-0,58	10,23
S-Civilingenjör	-0,66	4,58	D-Universitetslärare	-0,65	4,30
S-Kval. arb. i prod.	-0,52	3,83	D-Ämneslärare	-0,36	4,12
S-Tj.män m-nivå pri.	-0,52	2,87	D-Högre tj.män, priv	-0,27	3,30
S-Okval. arb. i prod.	-0,47	2,34	S-Universitetslärare	-0,53	2,94
S-Klasslärare	-0,40	2,18	D-Civilingenjör	-0,30	2,80
S-Företagsledare	-0,54	2,01	D-Journalist	-0,62	2,32
S-Hälso- o sjukv.anst	-0,38	2,00	D-Jurist	-0,62	2,09
S-Ämneslärare	-0,43	1,95	D-Högre tj.män, off.	-0,26	1,72
S-Läkare	-0,41	1,71	S-Jurist	-0,52	1,64
S-Kontorsanst., priv.	-0,50	1,69	S-Ämneslärare	-0,22	1,49
S-Högre tj.män, off.	-0,44	1,60	D-Företagsledare	-0,26	1,36
S-Bönder, fiskare	-0,59	1,54	D-Konstproducenter	-0,37	1,25
S-Tekniker, off.	-0,55	1,46	S-Högre tj.män, priv	-0,16	1,13
S-Handelsanst.	-0,47	1,44	S-Journalist	-0,40	0,90
S-Småföretagare	-0,53	1,29	S-Civilingenjör	-0,15	0,69
S-Okval. arb. i serv.	-0,44	1,16	S-Högre tj.män, off.	-0,17	0,69
S-Kontorsanst., off.	-0,46	1,09	S-Konstproducenter	-0,26	0,55
S-Universitetslärare	-0,50	0,88	S-Företagsledare	-0,15	0,47
S-Handelsmän	-0,46	0,65	D-Tj.män m-nivå pri.	-0,08	0,22
S-Poliser	-0,40	0,58	D-Klasslärare	-0,07	0,19
S-Tj.män m-nivå off.	-0,44	0,53	S-Tj.män m-nivå off.	-0,10	0,08
S-Förmän	-0,43	0,38	D-Tj.män m-nivå off.	-0,06	0,04
S-Jurist	-0,38	0,29	D-Handelsmän	-0,04	0,02
S-Konstproducenter	-0,33	0,29			
S-Journalist	-0,35	0,23	S-Officerare	0,02	0,00
S-Lantarbetare	-0,48	0,18	D-Kontorsanst., priv.	0,01	0,00
S-Officerare	-0,46	0,18	S-Tj.män m-nivå pri.	0,02	0,01
S-Kval. arb. i serv.	-0,39	0,14	D-Officerare	0,08	0,02
			S-Klasslärare	0,03	0,03
D-Officerare	0,36	0,12	S-Handelsmän	0,06	0,04
D-Jurist	0,26	0,13	D-Tekniker, off.	0,05	0,04
D-Universitetslärare	0,21	0,16	S-Kval. arb. i serv.	0,16	0,07
D-Journalist	0,38	0,30	D-Kval. arb. i serv.	0,19	0,12
D-Kval. arb. i serv.	0,54	0,34	S-Kontorsanst., priv.	0,09	0,15
D-Företagsledare	0,25	0,45	D-Hälso- o sjukv.anst	0,06	0,17
D-Konstproducenter	0,40	0,48	D-Poliser	0,12	0,18
D-Lantarbetare	0,58	0,50	D-Kontorsanst., off.	0,10	0,19
D-Handelsmän	0,38	0,52	S-Hälso- o sjukv.anst	0,08	0,27
D-Civilingenjör	0,22	0,52	S-Förmän	0,21	0,27
D-Tj.män m-nivå off.	0,46	0,64	D-Handelsanst.	0,12	0,34
D-Läkare	0,28	0,74	D-Tekniker, privat	0,07	0,37
D-Tekniker, off.	0,41	0,90	S-Kontorsanst., off.	0,16	0,39
D-Förmän	0,60	0,95	S-Poliser	0,22	0,52
D-Högre tj.män, off.	0,35	1,08	D-Förmän	0,26	0,52
D-Högre tj.män, priv	0,27	1,17	S-Tekniker, off.	0,20	0,58
D-Ämneslärare	0,33	1,20	S-Handelsanst.	0,19	0,68
D-Poliser	0,53	1,21	S-Lantarbetare	0,54	0,68
D-Kontorsanst., off.	0,50	1,50	D-Lantarbetare	0,41	0,73
D-Kontorsanst., priv.	0,43	1,61	S-Småföretagare	0,25	0,84
D-Småföretagare	0,51	1,62	D-Småföretagare	0,22	0,88
D-Bönder, fiskare	0,51	1,67	D-Okval. arb. i serv.	0,25	1,44
D-Tj.män m-nivå pri.	0,39	1,83	S-Okval. arb. i serv.	0,29	1,49
D-Handelsanst.	0,50	2,01	D-Bönder, fiskare	0,28	1,52
D-Okval. arb. i serv.	0,57	2,61	S-Bönder, fiskare	0,42	2,29
D-Klasslärare	0,45	2,92	S-Tekniker, privat	0,19	2,30
D-Tekniker, privat	0,41	3,99	S-Okval. arb. i prod.	0,37	4,15
D-Hälso- o sjukv.anst	0,54	4,80	D-Okval. arb. i prod.	0,37	5,99
D-Okval. arb. i prod.	0,58	4,87	D-Kval. arb. i prod.	0,35	6,88
D-Kval. arb. i prod.	0,60	6,66	S-Kval. arb. i prod.	0,41	7,03
Tröskelvärde		1,67			1,67

Fet stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1 eller axel 2.

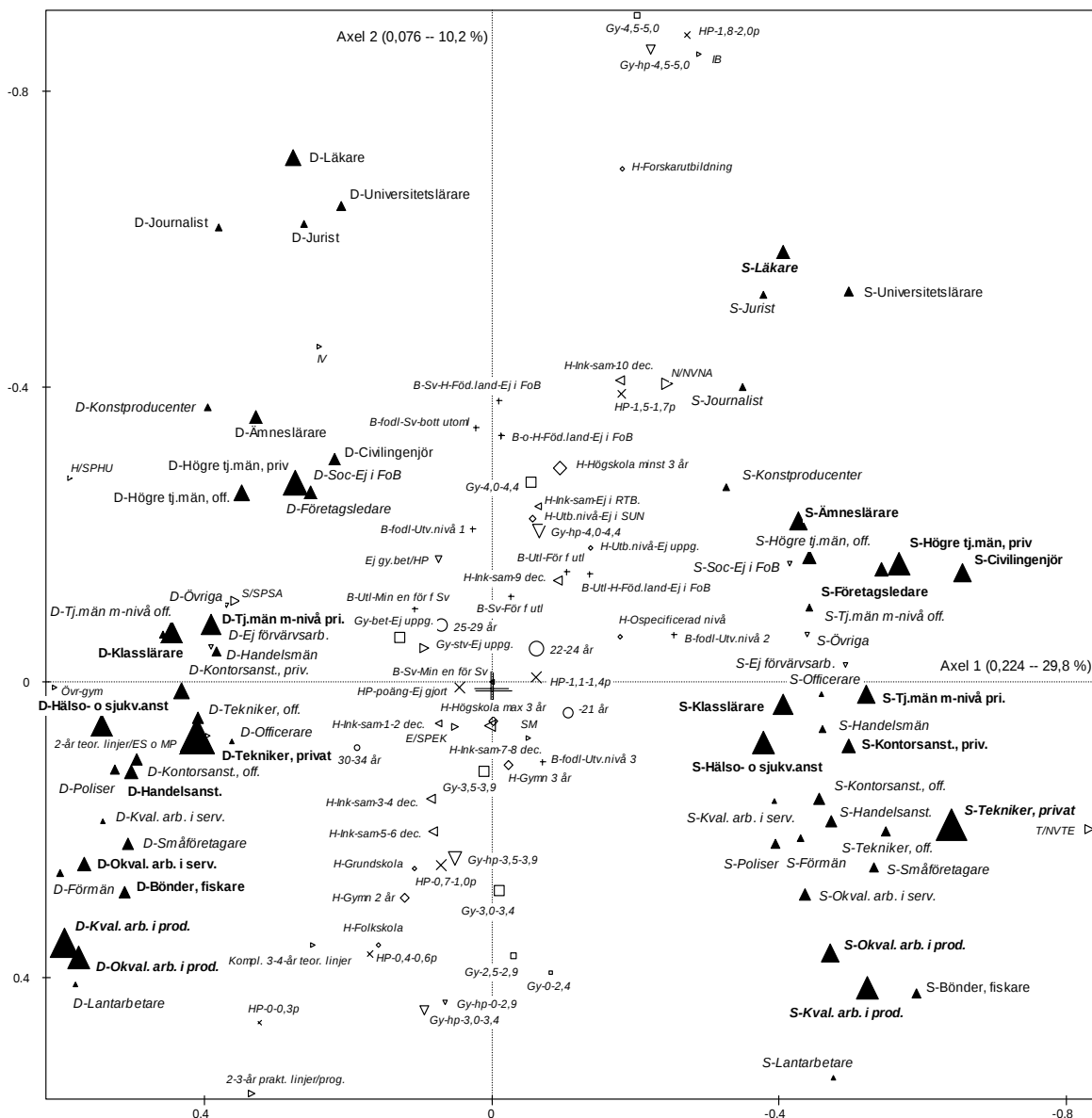
Fet och kursiv stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1 och till axel 2.

Tabell 9. Det svenska högskolefältet (32 sociala grupper uppdelade efter kön), aktiva modaliteter, axel 1 och 2.

Axel 1	Koordinater	Bidrag (ctr)	Axel 2	Koordinater	Bidrag (ctr)
H-Läkare	-0,63	22,62	H-Högre tj.män, priv	-0,26	17,71
H-Universitetslärare	-0,60	7,23	H-Företagsledare	-0,28	9,63
H-Högre tj.män, priv	-0,25	5,53	H-Tj.män m-nivå pri.	-0,20	7,75
H-Ämneslärare	-0,28	4,94	H-Kontorsanst., priv.	-0,16	3,40
H-Civilingenjör	-0,28	4,81	H-Tekniker, privat	-0,08	2,27
H-Jurist	-0,57	3,55	H-Jurist	-0,21	1,48
H-Journalist	-0,48	2,56	H-Civilingenjör	-0,08	1,21
H-Företagsledare	-0,25	2,36	H-Högre tj.män, off.	-0,09	1,15
H-Högre tj.män, off.	-0,22	2,25	H-Handelsanst.	-0,09	0,98
H-Konstproducenter	-0,28	1,29	H-Handelsmän	-0,10	0,54
H-Tj.män m-nivå pri.	-0,05	0,14	H-Kontorsanst., off.	-0,03	0,08
H-Tj.män m-nivå off.	-0,07	0,07	H-Kval. arb. i serv.	-0,06	0,05
H-Klasslärare	-0,01	0,00	H-Journalist	-0,03	0,03
			H-Småföretagare	-0,01	0,01
			H-Officerare	-0,03	0,01
H-Handelsmän	0,00	0,00			
H-Officerare	0,04	0,01	H-Tekniker, off.	0,01	0,00
H-Kontorsanst., priv.	0,05	0,09	H-Tj.män m-nivå off.	0,02	0,02
H-Kval. arb. i serv.	0,21	0,25	H-Förmän	0,03	0,03
H-Tekniker, off.	0,11	0,33	H-Poliser	0,02	0,03
H-Kontorsanst., off.	0,14	0,64	H-Okval. arb. i serv.	0,04	0,21
H-Poliser	0,19	0,82	H-Konstproducenter	0,12	0,68
H-Hälso- o sjukv.anst	0,10	0,91	H-Lantarbetare	0,24	1,14
H-Förmän	0,27	0,98	H-Okval. arb. i prod.	0,08	1,34
H-Handelsanst.	0,16	1,09	H-Klasslärare	0,08	1,49
H-Tekniker, privat	0,10	1,20	H-Kval. arb. i prod.	0,07	1,51
H-Lantarbetare	0,50	1,59	H-Hälso- o sjukv.anst	0,09	2,29
H-Småföretagare	0,24	1,83	H-Universitetslärare	0,32	6,09
H-Okval. arb. i serv.	0,29	3,48	H-Bönder, fiskare	0,30	8,18
H-Bönder, fiskare	0,35	3,62	H-Ämneslärare	0,21	8,62
H-Okval. arb. i prod.	0,40	11,16	H-Läkare	0,36	22,06
H-Kval. arb. i prod.	0,40	14,65			
Tröskelvärde		3,33			3,33

Fet stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1 eller axel 2.

Fet och kursiv stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1 och till axel 2.

Graf 1. Det svenska högskolefältet 1998, 32 sociala grupper uppdelade efter kön samt supplementära variabler, moln av modaliteter, axel 1 och 2.**Aktiva variabler:**

▲ (i denna graf och nedan) sociala grupper (här uppdelade efter studenternas kön).

(i resterande grafer, ej visade i Graf 1): högskoleutbildningar.

Fet stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1.

Fet och kursiv stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1 och till axel 2.

Normal stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 2.

Kursiv stil indikerar modaliteter som har ett bidrag över genomsnittet till axel 1 och till axel 2.

Supplementära variabler:

J sociala grupper som ej använts som aktiva i analysen.

◇ föräldrarnas högsta utbildningsnivå.

0 föräldrarnas sammanräknade inkomst i deciler.

+ studenternas födelseland och kombinationen av studentens och föräldrarnas födelseland.

| studenternas ålder.

≡ studenternas gymnasieutbildning.

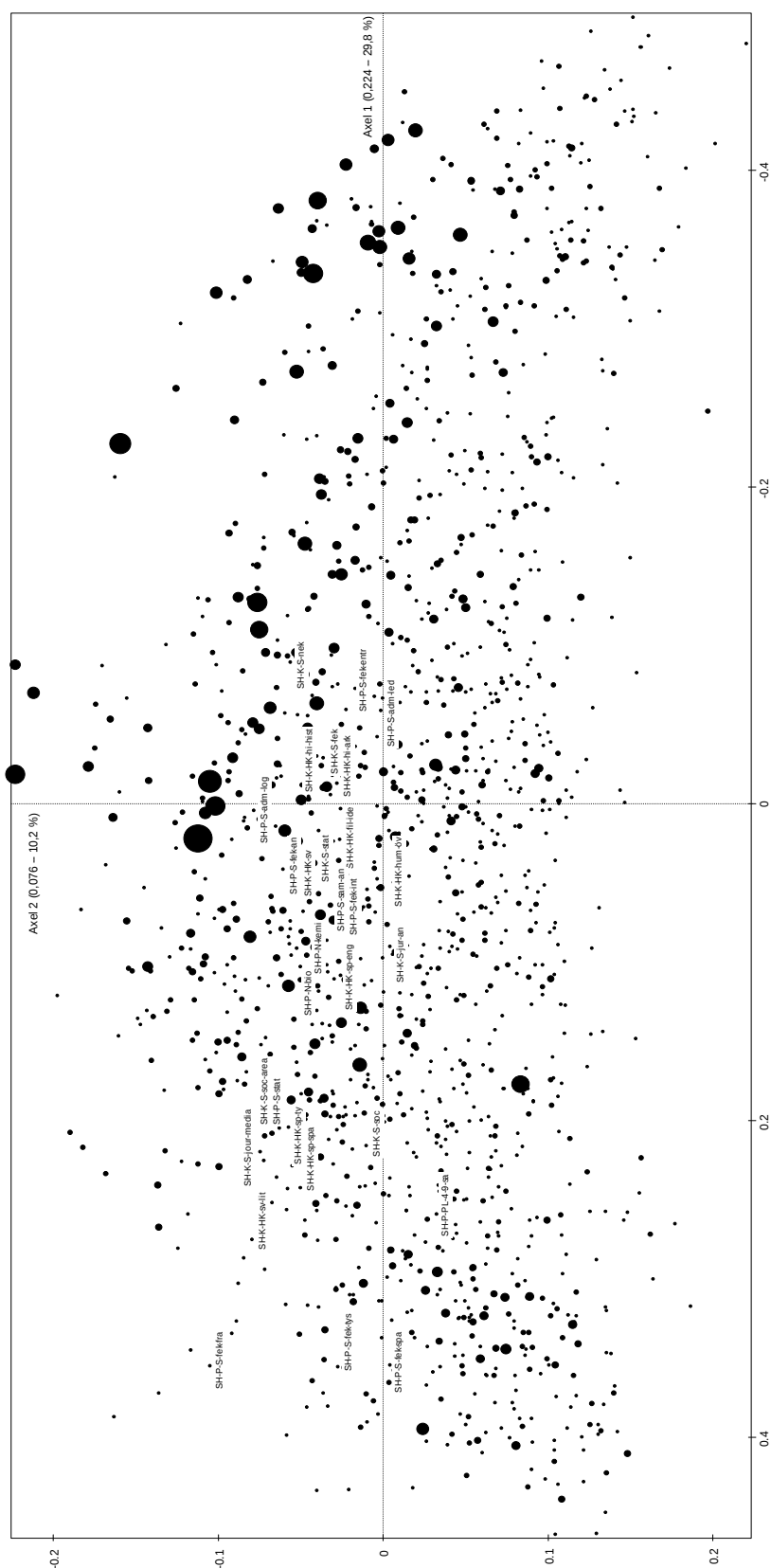
< studenternas gymnasiebetyg.

× studenternas högskoleprovspoäng.

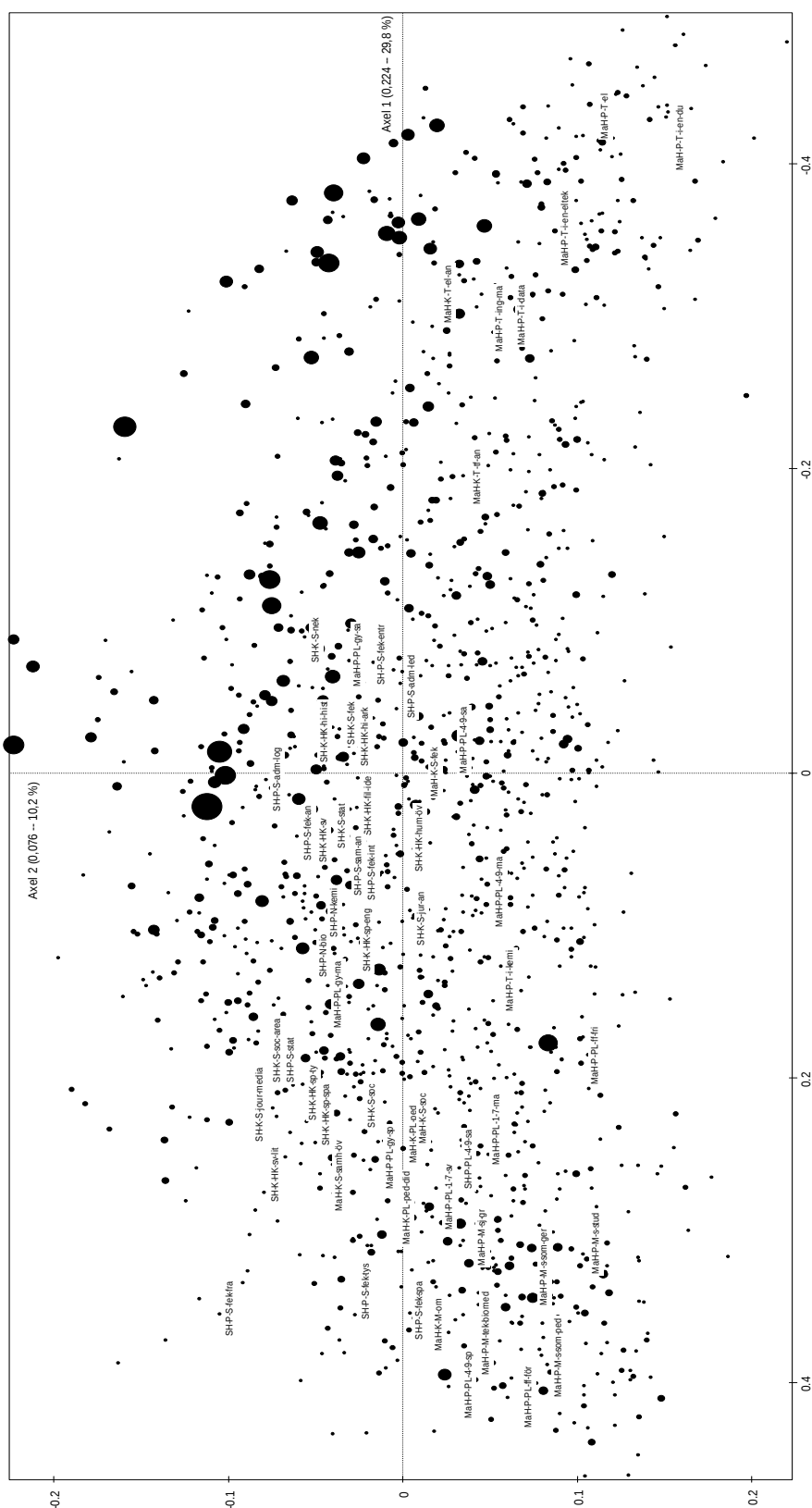
J högsta värdet av gymnasiebetyget och högskoleprovspoängen.

Storleken på symbolerna är proportionerlig med antalet individer de omfattar.

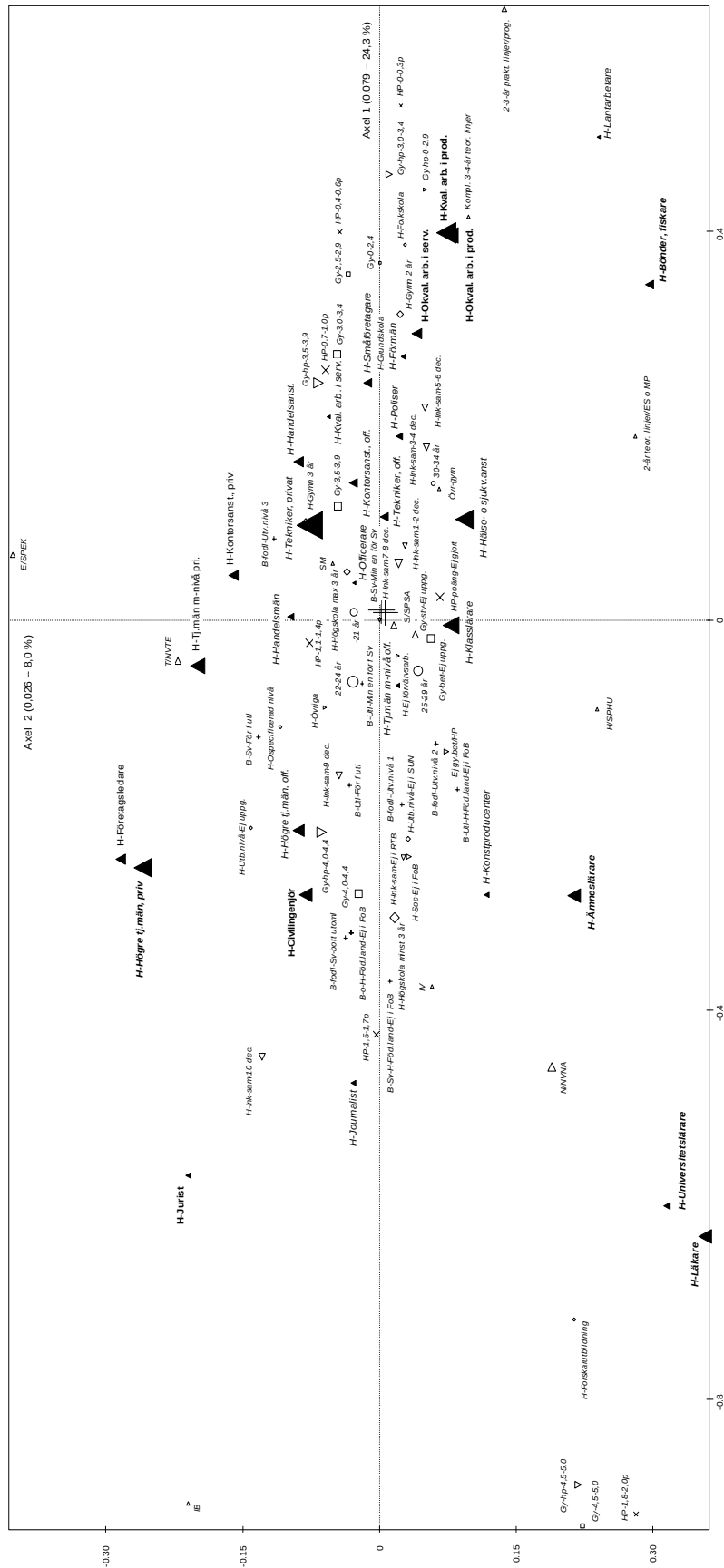
Graf 3. Södertörns högskolas utbildningars placeringar i det svenska högskolefältet höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 40 studenter, 32 sociala grupper uppdelade efter kön, planet av axel 1 och 2.

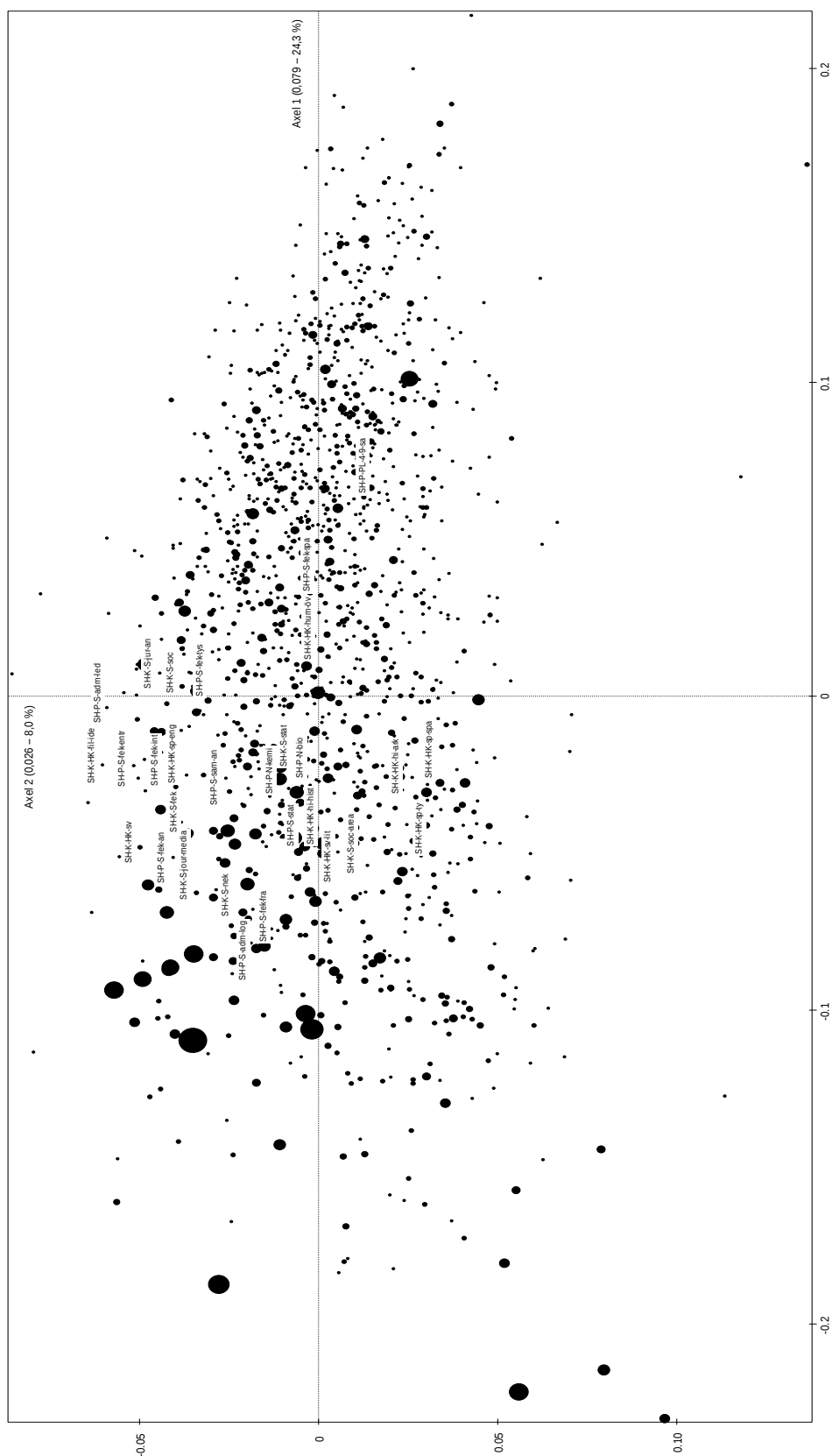
Graf 4. Södertörns högskolas och Malmö högskolas utbildningars placeringar i det svenska högskolefältet höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 40 studenter, 32 sociala grupper uppdelade efter kön, dimension 1 och 2

Graf 5. Det svenska högskolefältet 1998, 32 sociala grupper samt supplementära variabler, molnet av modaliteter, planet av axel 1 och 2.

Graf 7. Södertörns högskolas utbildningars placeringar i det svenska högskolefältet höstterminen 1998, endast utbildningar med 40 studenter, 32 sociala grupper, dimension 1 och 2.

	N	Män	-21 år	22-24 år	25-29 år	30-34 år	Född utomlands	Född i Sverige	Ej uppgift om födelseort	Andra generationers invandrare	Förädras generations	Född utomlands med minst en svensk förälder	Högsta tjänstemän	Ej i FöB	Andel låg inkomsttagare (1-2 dec)	Andel lågt utbildade (högst grundskola)	Andel högt utbildade (minst tre år högre)	Arbetare	Andel ej HP	Andel låga poäng HP (<=7)	Andel höga poäng HP (>14)	Andel utan gymnasieutbildning	Andel med låga gymnasieutbildning	Andel med höga gymnasieutbildning	
SH-K-HK-fil-ide	84	45,2	32,1	36,9	21,4	9,5	9,5	90,5	0,0	8,3	4,8	4,8	1,2	32,5	16,9	29,3	9,8	22,2	32,1	26,2	27,4	11,3	20,2	20,9	6,0
SH-K-HK-hi-ark	60	48,3	25,0	36,7	26,7	11,7	3,3	93,3	3,3	6,7	3,3	0,0	5,0	26,3	17,5	40,7	5,6	16,1	32,1	28,3	18,6	16,3	18,3	20,4	16,3
SH-K-HK-hi-hist	263	49,4	23,6	47,1	21,7	7,6	11,0	88,2	0,8	5,7	8,0	2,3	3,0	34,1	19,6	40,0	9,8	21,3	35,0	18,3	23,7	17,7	15,6	22,5	15,3
SH-K-HK-hum-öv	53	37,7	35,8	28,3	28,3	7,5	24,5	75,5	0,0	3,8	18,9	5,7	7,5	22,4	28,6	24,5	10,2	25,0	20,8	32,1	58,3	0,0	22,6	34,1	0,0
SH-K-HK-mtd-teate	35	57,1	5,7	22,9	54,3	17,1	5,7	94,3	0,0	8,6	0,0	2,9	0,0	45,7	5,7	60,0	0,0	5,7	37,1	17,1	0,0	69,0	20,0	7,1	42,9
SH-K-HK-sp-eng	73	37,0	27,4	32,9	34,2	5,5	19,2	80,8	0,0	15,1	13,7	2,7	8,2	32,8	16,4	41,8	14,9	21,2	33,3	23,3	7,1	32,1	9,6	4,5	19,7
SH-K-HK-sp-fra	46	19,6	26,1	41,3	26,1	6,5	21,7	76,1	2,2	8,7	15,2	2,2	6,5	32,6	7,0	55,8	7,0	18,6	37,2	28,3	3,0	42,4	13,0	7,5	60,0
SH-K-HK-sp-ry	34	29,4	32,4	44,1	14,7	8,8	17,6	79,4	2,9	5,9	14,7	2,9	11,8	20,0	23,3	31,0	6,9	10,3	34,5	20,6	18,5	25,9	32,4	8,7	4,3
SH-K-HK-sp-spa	42	21,4	33,3	38,1	21,4	7,1	9,5	90,5	0,0	7,1	7,1	2,4	4,8	32,5	22,5	41,0	10,3	12,8	33,3	9,5	13,2	31,6	19,0	2,9	41,2
SH-K-HK-sp-ty	82	25,6	20,7	41,5	28,0	9,8	11,0	87,8	1,2	9,8	8,5	1,2	1,2	37,0	18,5	42,3	11,5	21,5	25,3	23,2	12,7	38,1	17,1	7,4	38,2
SH-K-HK-sv-lit	98	16,3	42,9	29,6	18,4	9,2	6,1	93,9	0,0	5,1	4,1	2,0	0,0	33,7	14,3	43,8	11,5	15,6	30,2	29,6	20,3	10,1	19,4	13,9	20,3
SH-K-HK-sv	145	40,0	29,0	33,8	24,1	13,1	9,0	89,7	1,4	11,0	6,2	2,8	2,8	36,9	16,3	37,1	5,0	22,3	38,8	29,0	22,3	29,1	22,1	8,0	24,8
SH-K-S-fek	635	46,8	22,5	38,4	32,3	6,8	13,1	85,5	1,4	7,9	11,2	1,4	6,6	34,4	15,9	37,8	10,7	15,2	38,2	16,1	25,0	13,3	14,0	15,6	8,2
SH-K-S-jur-media	105	22,9	29,5	32,4	28,6	9,5	5,7	94,3	0,0	8,6	2,9	1,9	1,0	35,6	11,5	33,7	5,9	15,7	40,2	21,9	17,1	24,4	15,2	10,1	37,1
SH-K-S-jur-an	65	35,4	21,5	44,6	29,2	4,6	15,4	84,6	0,0	12,3	13,8	1,5	1,5	26,6	17,2	33,3	7,9	14,3	30,2	27,7	29,8	8,5	13,8	7,1	12,5
SH-K-S-nek	117	58,1	16,2	38,5	40,2	5,1	13,7	70,1	16,2	6,0	11,1	2,6	20,5	34,4	9,7	44,1	8,6	13,0	47,8	30,8	17,3	11,1	27,4	17,6	7,1
SH-K-S-soc-area	141	24,8	21,3	41,1	28,4	9,2	18,4	80,1	1,																

	N	Män	-21 år	22-24 år	25-29 år	30-34 år	Född utomlands	E uppgitt om födseländ	Född i Sverige	Andra generations invandrade	Födets generations invandrade	Född utomlands med minst en svensk förälder	E Föb	Högst fjärde män	Andel ej HP	Andel låga poäng HP (<0-7)	Andel låga poäng HP (>1-4)	Andel högsta poäng HP (>1-4)	Andel utan gymnastiksymp	Andel med låga gymnastiksymp	Andel med höga gymnastiksymp				
GU-P-N-kemi	132	34,8	44,7	20,5	17,4	17,4	11,4	88,6	0,0	4,5	9,8	1,5	5,3	26,4	19,2	35,2	8,0	15,2	21,6	11,4	10,3	28,2	22,0	6,8	47,6
HKs-P-N-kemi	107	51,4	46,7	39,3	12,1	1,9	4,7	95,3	0,0	2,8	2,8	1,9	1,9	34,3	18,1	31,4	5,7	9,5	34,3	11,2	17,9	8,4	8,4	5,1	29,6
LIU-P-N-kemi	129	37,2	33,3	48,8	12,4	5,4	8,5	91,5	0,0	2,3	7,8	0,8	5,4	27,0	26,2	33,6	14,8	9,9	24,0	14,7	9,1	30,0	12,4	2,7	36,3
LU-P-N-kemi	151	47,0	28,5	38,8	24,5	8,6	10,6	89,4	0,0	4,0	9,3	1,3	8,6	40,6	12,3	45,7	8,7	12,3	36,2	17,9	7,3	34,7	17,2	8,0	45,6
MH-P-N-kemi	57	49,1	31,6	47,4	15,8	5,3	17,5	82,5	0,0	3,5	15,8	1,8	10,5	19,6	25,5	15,7	9,8	12,2	22,4	21,1	15,6	2,2	14,0	14,3	4,1
SH-P-N-kemi	67	37,3	53,7	28,4	13,4	4,5	20,9	79,1	0,0	7,5	14,9	6,0	7,5	37,1	17,7	45,2	14,5	12,9	30,6	10,4	21,7	13,3	4,5	6,3	23,4
SU-P-N-kemi	143	36,4	39,9	30,1	21,0	9,1	16,1	83,9	0,0	7,0	15,4	0,7	10,5	37,5	18,8	41,3	6,3	12,0	38,4	14,0	18,7	27,6	12,6	6,4	37,6
UmU-P-N-kemi	129	41,1	34,9	48,1	13,2	3,9	4,7	95,3	0,0	4,7	3,9	0,8	2,3	25,4	22,2	28,6	12,7	12,0	24,8	12,4	15,9	17,7	5,4	10,7	17,2
UU-P-N-kemi	207	40,1	32,4	50,2	13,0	4,3	6,8	93,2	0,0	1,9	5,8	1,0	1,4	35,8	17,6	47,8	9,4	11,3	37,4	8,2	8,4	26,8	8,7	2,1	30,7

	N	Män	-21 år	22-24 år	25-29 år	30-34 år	Född utomlands	Född i Sverige	Andra generations invandrare	Första generations invandrare	Född utomlands med minst en svensk förälder	Född i Sverige med minst en svensk förälder	Ej i FoB	Högre tjänstemän	Arbetare	Andel höginkomsttagare (9-10 dec)	Andel låg inkomsttagare (1-2 dec)	Andel låg utbildning (högst grundskola)	Andel högt utbildade (minst tre år högst)	Andel höginkomsttagare (>1.4)	Andel låga poäng HP (<0.7)	Andel ej HP			
GU-P-N-bio	192	31,3	31,8	21,4	17,2	29,7	5,2	94,3	0,5	3,6	4,2	1,0	3,1	26,9	19,9	34,4	12,8	14,4	21,0	9,9	5,2	48,0	32,3	3,8	63,8
HK-P-N-bio	46	37,0	45,7	28,3	23,9	2,2	4,3	95,7	0,0	2,2	0,0	4,3	0,0	15,2	41,3	4,3	17,4	19,6	17,4	13,0	5,0	20,0	6,5	11,6	32,6
LIU-P-N-bio	218	26,6	48,6	28,0	13,8	9,6	4,1	95,9	0,0	2,3	4,1	0,0	2,8	31,1	17,9	37,4	11,8	12,9	25,2	8,3	7,5	44,5	14,2	5,3	60,4
LU-P-N-bio	277	37,5	31,4	43,7	18,1	6,9	7,2	92,4	0,4	2,9	6,1	1,1	4,0	42,5	16,2	54,8	8,4	11,8	28,2	12,6	3,3	59,1	13,4	1,3	70,8
MdH-P-N-bio	34	35,3	38,2	23,5	29,4	8,8	17,6	82,4	0,0	2,9	14,7	2,9	5,9	25,0	31,3	34,4	18,8	12,5	12,5	8,8	25,8	12,9	11,8	30,0	6,7
SH-P-N-bio	113	32,7	61,9	16,8	13,3	8,0	14,2	85,8	0,0	5,3	12,4	1,8	8,8	32,0	17,5	43,1	3,9	15,7	36,3	8,8	10,7	23,3	15,0	3,1	38,5
SU-P-N-bio	320	28,8	27,5	29,4	25,3	17,8	8,4	91,6	0,0	5,3	6,6	1,9	3,4	38,8	13,9	41,3	9,9	15,6	36,8	11,3	5,6	50,4	25,3	3,3	54,8
UmU-P-N-bio	268	35,8	42,5	38,8	15,3	3,4	4,5	94,0	1,5	3,7	3,7	0,7	4,1	29,6	23,0	38,7	9,4	10,1	25,3	11,6	7,2	35,9	12,7	4,3	50,0
UU-P-N-bio	220	40,5	35,9	35,9	25,9	2,3	4,1	95,5	0,5	4,1	3,6	0,5	3,2	48,4	15,0	47,9	8,9	11,3	41,8	8,6	4,5	47,3	8,2	2,0	57,9

	N	Män	-21 år	22-24 år	25-29 år	30-34 år	Född utomlands	Född i Sverige	El uppgitt om födelseland	Invandrade	Invandrade generationers	Födda i Sverige	Född utomlands med minst en svensk förälder	Andel låg inkomsttagare (9-10 dec)	Andel låg poäng HP (<1,4)	Andel hög poäng HP (>1,4)	Andel uan gymnastiebygg	Andel med höga gymnastiebygg							
GU-K-HK-hi-hist	592	43,6	18,8	30,9	32,3	18,1	6,4	90,7	2,9	3,9	4,9	1,5	5,9	29,1	24,1	33,8	14,0	16,9	24,5	25,7	9,5	42,3	27,4	14,9	32,8
HB-K-HK-hi-hist	28	42,9	10,7	39,3	39,3	10,7	14,3	85,7	0,0	3,6	10,7	3,6	3,6	18,5	18,5	22,2	14,8	23,1	15,4	7,1	7,7	19,2	17,9	26,1	13,0
HDa-K-HK-hi-hist	47	46,8	29,8	31,9	23,4	14,9	4,3	95,7	0,0	2,1	2,1	2,1	2,1	32,6	30,4	30,4	8,7	23,9	19,6	21,3	27,0	8,1	23,4	16,7	22,2
HH-K-HK-hi-hist	48	50,0	22,9	35,4	31,3	10,4	8,3	87,5	4,2	2,1	4,2	4,2	6,3	17,8	33,3	17,8	24,4	22,2	6,7	16,7	17,5	22,5	18,8	23,1	15,4
HiG-K-HK-hi-hist	54	31,5	20,4	20,4	35,2	24,1	7,4	90,7	1,9	1,9	7,4	0,0	5,6	17,6	39,2	25,0	16,7	12,5	14,6	33,3	25,0	11,1	35,2	5,7	22,9
HJ-K-HK-hi-hist	61	55,7	6,6	29,5	45,9	18,0	6,6	93,4	0,0	0,0	3,3	3,3	0,0	27,9	26,2	31,1	16,4	11,5	16,4	16,4	9,8	35,3	21,3	20,8	14,6
HK-K-HK-hi-hist	46	39,1	15,2	37,0	39,1	8,7	4,3	95,7	0,0	2,2	2,2	2,2	2,2	26,7	35,6	27,3	22,7	27,3	20,5	8,7	26,2	14,3	10,9	24,4	9,8
HKr-K-HK-hi-hist	68	55,9	23,5	42,6	29,4	4,4	5,9	92,6	1,5	0,0	2,9	2,9	4,4	24,6	26,2	29,2	9,2	15,6	14,1	16,2	29,8	3,5	14,7	31,0	3,4
HKr-K-HK-hi-hist	77	46,8	37,7	36,4	19,5	6,5	9,1	89,6	1,3	1,3	6,5	2,6	3,9	21,6	27,0	32,9	15,1	11,0	19,2	18,2	34,9	3,2	11,7	26,5	2,9
HKS-K-HK-hi-hist	178	59,0	9,6	47,8	34,8	7,9	6,2	93,8	0,0	2,2	1,7	4,5	1,7	29,7	21,7	31,2	12,7	18,9	24,0	16,3	7,4	22,8	15,7	14,7	19,3
HLu-K-HK-hi-hist	53	34,0	15,1	32,1	35,8	17,0	3,8	96,2	0,0	0,0	1,9	1,9	0,0	11,3	26,4	17,6	23,5	20,0	14,0	30,2	27,0	10,8	22,6	22,0	12,2
HV-K-HK-hi-hist	101	61,4	22,8	33,7	28,7	14,9	2,0	96,0	2,0	1,0	2,0	0,0	2,0	18,2	30,3	24,5	20,4	11,2	20,4	15,8	23,5	16,5	23,8	19,5	15,6
HÖ-K-HK-hi-hist	44	31,8	18,2	29,5	38,6	13,6	4,5	95,5	0,0	0,0	2,3	2,3	2,3	20,9	20,9	25,6	14,0	18,6	16,3	15,9	24,3	18,9	22,7	23,5	17,6
LIU-K-HK-hi-hist	122	49,2	13,9	45,9	24,6	15,6	2,5	97,5	0,0	0,8	1,6	0,8	0,8	19,8	28,9	27,7	21,8	10,8	24,2	10,7	7,3	38,5	17,2	11,9	41,6
LU-K-HK-hi-hist	405	54,1	31,9	37,3	24,0	6,9	6,4	86,9	6,7	2,7	4,0	2,5	8,4	34,2	20,5	38,9	11,1	16,2	26,8	21,0	15,3	32,5	19,3	12,8	33,6
MDh-K-HK-hi-hist	72	52,8	25,0	31,0	30,6	12,5	8,3	91,7	0,0	6,9	4,2	4,2	2,8	18,6	25,7	25,4	13,4	18,8	18,8	22,2	21,4	14,3	16,7	28,3	11,7
MH-K-HK-hi-hist	167	44,3	24,6	34,1	28,1	13,2	5,4	94,6	0,0	0,0	3,0	2,4	1,8	18,9	26,2										

Tabell 14. Programutbildningar i ekonomi, höstterminen 1998, endast utbildningar med minst 25 studenter, endast studenter under 35 år

	N	Män	-21 år	22-24 år	25-29 år	30-34 år	Född utomlands	Född i Sverige	Ej uppgitt om födelseland	Andra generations invandrare	Första generations invandrare	Född utomlands med minst en svensk förälder	Ej FoB	Högre tjänsten	Arbete	Andel högskoleutbildade (minst tre år hgst)	Andel högskoleutbildade (högst grundskola)	Andel lågutbildade (högst grundskola)	Andel låg inkomsttagare (9-10 dec)	Andel högskoleutbildade (högst grundskola)	Andel låg poäng HP (<0.7)	Andel låg poäng HP (>1.4)	Andel hög poäng HP (>1.4)	Andel med höga gymnasiebetyg	Andel med låga gymnasiebetyg
CTH-P-S-fek-int	34	88,2	0,0	8,8	73,5	17,6	8,8	91,2	0,0	2,9	8,8	0,0	5,9	53,1	3,1	61,3	6,5	6,7	43,3	32,4	13,0	34,8	20,6	3,7	44,4
GU-P-S-fek-an	74	33,8	6,8	50,0	36,5	6,8	4,1	94,6	1,4	1,4	2,7	1,4	2,7	41,7	13,9	34,7	11,1	13,9	44,4	17,6	9,8	29,5	10,8	6,1	69,7
GU-P-S-fek-fra	140	21,4	27,1	54,3	16,4	2,1	8,6	91,4	0,0	4,3	4,3	4,3	3,6	51,1	8,1	61,5	3,8	9,3	47,3	10,7	1,6	35,2	11,4	3,2	68,5
GU-P-S-fek-int	55	45,5	0,0	47,3	43,6	9,1	14,5	74,5	10,9	1,8	10,9	3,6	21,8	51,2	4,7	37,2	0,0	7,0	37,2	34,5	8,3	16,7	27,3	2,5	25,0
GU-P-S-fek-jap	71	67,6	26,8	52,1	19,7	1,4	14,1	85,9	0,0	8,5	5,6	8,5	0,0	36,6	14,1	43,7	7,0	10,0	27,1	8,5	3,1	60,0	8,5	0,0	63,1
GU-P-S-fek-kvant	187	61,0	51,9	22,5	18,7	7,0	7,0	93,0	0,0	3,7	6,4	0,5	4,8	40,4	19,1	50,0	10,2	7,9	39,3	13,4	7,4	49,4	20,9	5,4	72,3
GU-P-S-fek-spa	93	37,6	31,2	43,0	20,4	5,4	19,4	80,6	0,0	7,5	12,9	6,5	8,6	34,1	20,0	40,5	13,1	17,1	37,8	12,9	12,3	27,2	12,9	4,9	65,4
GU-P-S-fek-tys	150	44,0	27,3	52,7	17,3	2,7	4,7	95,3	0,0	8,7	3,3	1,3	4,7	42,7	8,4	50,0	7,7	11,4	47,9	10,0	5,9	42,2	12,7	0,0	67,9
GU-P-S-fek	181	59,7	8,3	52,5	27,1	12,2	2,8	97,2	0,0	3,3	2,8	0,0	1,7	41,0	14,6	46,6	13,6	10,2	43,8	11,6	5,0	46,3	15,5	2,6	71,9
HB-P-S-fek-data	216	46,8	29,2	38,9	25,0	6,9	7,4	92,6	0,0	4,6	5,6	1,9	2,8	23,8	24,3	23,6	17,3	11,5	26,4	15,7	22,0	16,5	10,2	12,4	33,5
HB-P-S-fek-red	34	41,2	11,8	47,1	32,4	8,8	5,9	94,1	0,0	2,9	2,9	2,9	2,9	36,4	15,2	24,2	36,4	9,1	30,3	20,6	25,9	18,5	14,7	3,4	17,2
HB-P-S-fek	155	46,5	40,0	31,0	25,2	3,9	6,5	93,5	0,0	4,5	5,8	0,6	5,2	30,6	26,5	33,6	13,7	8,9	28,8	13,5	20,9	11,2	10,3	5,8	33,1
HdA-P-S-fek	148	47,3	36,5	34,5	17,6	11,5	3,4	96,6	0,0	4,7	3,4	0,0	2,0	17,2	31,0	18,8	14,6	12,4	21,4	16,9	18,7	5,7	18,2	12,4	16,5
HH-P-S-fek-data	98	55,1	28,6	36,7	25,5	9,2	2,0	98,0	0,0	3,1	0,0	2,0	0,0	23,5	27,6	27,8	23,7	13,4	24,7	14,3	13,1	33,3	18,4	5,0	48,8
HH-P-S-fek-int	92	44,6	41,3	42,4	14,1	2,2	4,3	95,7	0,0	3,3	1,1	3,3	0,0	28,3	23,9	29,7	8,8	10,9	30,4	5,4	9,2	39,1	7,6	5,9	51,8
HH-P-S-fek	132	40,2	32,6	33,3	23,5	10,6	4,5	94,7	0,8	1,5	3,0	1,5	1,5	22,3	27,7	21,9	23,4	9,3	31,8	11,4	17,1	19,7	15,9	9,9	36,9
HHS-P-S-fek	1420	68,2	28,5	48,6	20,3	2,7	6,5	86,8	6,7	5,6	4,4	2,1	9,7	59,3	5,1	68,7	3,2	9,4	59,5	28,5	1,6	67,6	21,7	1,0	88,8
HiG-P-S-fek-an	42	28,6	57,1	21,4	16,7	4,8	9,5	88,1	2,4	2,4	9,5	0,0	11,9	21,6	35,1	16,7	11,1	11,1	13,9	23,8	31,3	3,1	11,9	5,4	8,1
HiG-P-S-fek	396	48,5	31,6	37,4	23,5	7,6	5,6	92,7	1,8	2,8	4,3	1,3	5,1	28,5	24,7	24,9	16,1	13,1	30,7	17,2	20,1	8,5	11,1	10,5	13,9
HJ-P-S-fek-data	132	56,1	34,8	35,6	25,8	3,8	4,5	95,5	0,0	3,0	3,8	0,8	3,0	28,9	22,7	27,6	12,6	10,2	25,2	15,2	19,6	25,0	7,6	6,6	43,4
HJ-P-S-fek-int	427	61,6	44,0	36,1	18,5	1,4	6,6	93,2	0,2	4,4	4,9	1,6	1,9	35,6	18,9	37,4	10,1	9,4	42,6	8,4	9,5	19,4	8,7	4,9	40,5
HJ-P-S-fek	28	67,9	28,6	42,9	25,0	3,6	3,6	96,4	0,0	0,0	3,6	0,0	3,6	22,2	25,9	14,8	22,2	22,2	14,8	3,6	29,6	0,0	3,6	37,0	0,0
HK-P-S-fek	89	36,0	34,8	28,1	25,8	11,2	3,4	96,6	0,0	1,1	2,2	1,1	2,2	18,4	28,7	25,6	20,9	16,5	21,2	16,9	20,3	8,1	14,6	14,5	27,6
HK/R-P-S-fek	181	50,3	40,3	38,1	14,4	7,2	3,3	96,7	0,0	3,3	3,3	0,0	1,1	25,7	26,8	25,1	19,6	11,2	22,9	13,3	26,1	5,7	8,8	9,7	17,0
HKr-P-S-fek-int	168	48,8	37,5	38,7	19,6	4,2	8,3	91,1	0,6	6,5	5,4	3,0	4,8	31,9	20,6	31,3	14,4	13,1	35,0	12,5	25,9	6,1	8,9	7,8	11,1
HKr-P-S-fek-red	41	43,9	0,0	53,7	36,6	9,8	2,4	97,6	0,0	4,9	2,4	0,0	0,0	14,6	24,4	9,8	24,4	4,9	12,2	2,4	12,5	10,0	7,3	13,2	21,1
HKr-P-S-fek	335	60,3	41,2	35,2	16,1	7,5	5,1	94,9	0,0	3,0	4,5	0,6	3,0	20,3	29,8	20,8	21,7	13,0	22,3	16,7	22,9	4,3	10,7	7,4	15,4
HKS-P-S-fek-int	118	41,5	42,4	47,5	9,3	0,8	5,9	92,4	1,7	3,4	3,4	2,5	5,1	29,5	12,5	34,8	11,6	6,3	38,4	15,3	15,0	4,0	11,0	1,0	43,8
HKS-P-S-fek-kvant	105	70,5	26,7	48,6	21,9	2,9	7,6	91,4	1,0	3,8	6,7	1,0	3,8	21,8	17,8	30,7	15,8	9,9	25,7	11,4	17,2	4,3	6,7	22,4	6,1
HKS-P-S-fek	423	57,2	30,0	42,1	21,7	6,1	5,4	93,6	0,9	1,9	4,3	1,2	3,3	30,3	21,8	27,0	13,8	10,1	32,4	14,4	15,7	8,8	12,3	5,7	23,5
HLu-P-S-fek-an	77	53,2	40,3	33,8	19,5	6,5	0,0	100,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	20,8	32,5	9,1	11,7	10,4	15,6	31,2	32,1	3,8	7,8	11,3	4,2
HLu-P-S-fek	392	50,8	26,0	39,8	24,7	9,4	5,9	94,1	0,0	3,6	4,1	1,8	2,3	18,8	29,2	16,8	13,1	11,5	25,1	14,8	30,2	5,1	13,5	11,2	11,8
HS-P-S-fek-data	101	55,4	29,7	45,5	18,8	5,9	6,9	93,1	0,0	1,0	5,9	1,0	4,0	24,7	27,8	21,3	19,1	11,7	26,6	9,9	19,8	19,8	10,9	16,7	13,3
HS-P-S-fek-fra	28	17,9	32,1	53,6	10,7	3,6	17,9	82,1	0,0	3,6	14,3	3,6	7,1	42,3	7,7	61,5	7,7	15,4	42,3	7,1	34,6	0,0	10,7	8,0	8,0
HS-P-S-fek-int	79	45,6	21,5	63,3	12,7	2,5	10,1	88,6	1,3	1,3	2,5	7,6	1,3	28,2	25,6	32,9	25,0	10,5	31,6	7,6	20,0	2,7	6,3	13,5	2,7
HS-P-S-fek-spa	54	31,5	24,1	44,4	29,6	1,9	38,9	61,1	0,0	3,7	31,5	7,4	11,1	20,8	27,1	25,5	27,7	14,9	34,0	11,1	39,6	4,2	14,8	15,2	4,3
HS-P-S-fek-tys	61	32,8	36,1	42,6	19,7	1,6	8,2	90,2	1,6	9,8	4,9	3,3	3,3	22,0	28,8	28,1	19,3	15,5	27,6	18,0	14,0	2,0	6,6	0,0	12,3
HS-P-S-fek	101	39,6	16,8	50,5	23,8	8,9	9,9	88,1	2,0	5,9	5,9	4,0	4,0	18,6	35,1	17,5	22,7	14,4	14,4	13,9	19,5	13,8	19,8	6,2	21,0
HT/U-P-S-fek	220	39,1	38,2	36,4	19,5	5,9	5,0	95,0	0,0	3,2	3,2	1,8	1,8	20,8	29,2	15,7	24,1	14,4	23,7	13,2	27,2	6,8	11,8	5,2	18,0
HV-P-S-fek-fra	85	25,9	54,1	40,0	4,7	1,2	5,9	94,1	0,0	1,2	4,7	1,2	3,5	40,2	18,3	37,8	11,0	14,6	34,1	4,7	22,2	3,7	7,1	2,5	29,1
HV-P-S-fek-tys	115	35,7	44,3	47,8	7,0	0,9	9,6	88,7	1,7	2,6	7,8	1,7	6,1	33,3	17,6	28,7	9,3	2,8	30,6	6,1	15,7	8,3	7,0	1,9	41,1
HV-P-S-fek	409	60,4	37,4	37,7	19,8	5,1	4,9	91,4	3,7	1,0	3,2	1,7	5,6	26,7	22,0	27,3	16,1	8,9	28,5	13,7	16,4	12,2	12,2	7,8	34,5
HÖ-P-S-fek-adb	35	45,7	0,0	54,3	37,1	8,6	2,9	97,1	0,0	2,9	0,0	2,9	0,0	34,3	14,3	25,7	5,7	11,4	31,4	11,4	9,7	6,5	5,7	6,1	18,2
HÖ-P-S-fek-an	149	63,8	37,6	39,6	16,1	6,7	4,7	95,3	0,0	2,0	3,4	1,3	2,0	27,4	21,9	31,7	15,2	6,9	26,2	10,1	15,7	3,7	13,4	8,5	5,4
HÖ-P-S-fek-fra	26	38,5	46,2	46,2	7,7	0,0	7,7	92,3	0,0	0,0	3,8	3,8	3,8	24,0	24,0	44,0	4,0	0,0	44,0	0,0	11,5	23,1	3,8	4,0	44,0
HÖ-P-S-fek-tys	35	37,1	54,3	40,0	5,7	0,0	5,7	94,3	0,0	2,9	2,9	2,9	2,9	41,2	11,8	38,2	14,7	8,8	38,2	11,4	3,2	16,1	8,6	3,1	43,8
HÖ-P-S-fek	497	49,9	26,2	45,7	21,3	6,8	6,2	92,8	1,0	4,2	4,8	1,4	4,0	31,2	15,9	29,9	14,8	11,1	37,0	15,1	19,0	14,0	13,9	6,8	20,8
LIU-P-S-fek-fra	134	27,6	33,6	46,3	17,9	2,2	9,7	90,3	0,0	1,5	7,5	2,2	1,5	53,8	6,8	46,9	6,9	11,5	48,5	15,7	3,5	49,6	5,2	1,6	70,9
LIU-P-S-fek-spa	128	38,3	32,0	50,0	17,2	0,8	10,2	89,8	0,0	1,6	5,5	4,7	2,3	48,8	8,0	53,2	10,5	8,2	50,0	14,8	7,3	33,0	6,3	0,8	60,0
LIU-P-S-fek-tys	144	46,5	38,9	46,5	10,4	4,2	6,9	91,7	1,4	4,9	3,5	3,5	4,2	42,0	13,0	47,8	9,4	8,1	44,1	12,5	4,8	52,4	9,0	1,5	77,1
LIU-P-S-fek	419	56,6	35,3	43,0	18,1	3,6	6,0	92,8	1,2	1,9	4,1	1,9	3,3	36,8	16,8	36,9	11,4	10,0	43,0	15,0	10,7	37,1	9,8	5,3	51,6
LU-P-S-fek-an	28	67,9	0,0	71,4	28,6	0,0	0,0	100,0	0,0	3,6	0,0	0,0	0,0	64,3	7,										

	N	Man	-21 år	22-24 år	25-29 år	30-34 år	Född utomlands	Född i Sverige	Ej uppgift om födelseland	Andra generations invandrare	Första generations invandrare	Född utomlands med minst en svensk förälder	Första generations invandrare	Högre tjänstemän	Ej i FoB	Andel höginkomsttagare (9-10 dec)	Andel låg inkomsttagare (1-2 dec)	Andel lågutbildade (högst grundskola)	Andel högutbildade (minst tre år hgsk)	Arbete	Andel ej HP (<0,7)	Andel låga poäng HP (>1,4)	Andel höga poäng HP (>1,4)	Andel utan gymnasiebetyg	Andel med låga gymnasiebetyg	Andel med höga gymnasiebetyg	
SU-P-S-fek-data	180	61,1	21,7	43,3	31,7	3,3	5,0	95,0	0,0	3,3	3,3	1,7	2,8	31,4	15,4	36,0	9,9	11,7	32,2	17,2	12,1	20,1	12,8	10,8	21,7		
SU-P-S-fek	1239	57,1	18,0	42,5	28,8	10,7	9,2	89,9	0,9	6,1	7,6	1,6	4,7	43,6	10,2	48,0	7,4	12,6	45,5	20,1	9,5	48,8	16,5	5,2	55,0		
UmU-P-S-fek-an	129	29,5	25,6	39,5	26,4	8,5	3,9	92,2	3,9	0,0	3,9	0,0	7,8	34,5	19,3	33,1	9,3	7,6	33,6	21,7	7,9	30,7	19,4	7,7	53,8		
UmU-P-S-fek-int	103	42,7	20,4	61,2	17,5	1,0	12,6	84,5	2,9	1,0	11,7	1,0	11,7	29,7	16,5	36,3	18,7	4,4	33,0	17,5	5,9	35,3	13,6	5,6	53,9		
UmU-P-S-fek	438	61,6	35,2	41,6	19,9	3,4	5,3	90,9	3,9	1,8	3,9	1,4	7,1	26,8	24,1	32,0	13,3	8,6	30,0	15,1	10,8	17,7	11,6	8,0	37,7		
UU-P-S-fek-fra	119	24,4	31,1	53,8	12,6	2,5	5,0	94,1	0,8	5,0	3,4	1,7	2,5	57,8	9,5	67,0	4,3	6,1	53,0	14,3	4,9	55,9	7,6	3,6	77,3		
UU-P-S-fek-int	531	52,7	25,2	42,7	26,9	5,1	7,9	89,1	3,0	3,4	5,8	2,1	7,7	44,9	11,6	51,7	8,0	10,8	47,7	20,2	5,9	43,9	15,4	6,5	59,7		
UU-P-S-fek-rys	83	55,4	41,0	37,3	15,7	6,0	27,7	72,3	0,0	3,6	25,3	2,4	16,9	46,4	15,9	44,9	10,1	13,0	44,9	16,9	13,0	44,9	19,3	6,0	62,7		
UU-P-S-fek-spa	87	48,3	21,8	50,6	25,3	2,3	8,0	90,8	1,1	8,0	6,9	1,1	5,7	42,7	15,9	43,9	11,0	11,0	48,8	16,1	8,2	32,9	11,5	3,9	62,3		
UU-P-S-fek-tys	97	49,5	45,4	39,2	13,4	2,1	6,2	91,8	2,1	3,1	3,1	3,1	4,1	31,2	11,8	52,7	5,4	9,8	44,6	13,4	2,4	56,0	8,2	2,2	75,3		

Tabell 15. Socioekonomisk grupp, gymnasiebetyg och poäng på högskoleprovet, samtliga studenter, Södertörns högskolas studenter och Stockholms universitets studenter, studenter under 35 år hösten 1998.

		Betyg					Högskoleprov					
		N	Antal med betyg	0-2,93	0-3,9	4,0-5,0	Ej uppg.	Antal som gjort HP	Ej gjort	0-0,6p	0,7-1,4p	1,5-2,0p
Alla	Högre tjänstemän	75 481	66 998	8,2	49,9	41,9	11,2	62 695	16,9	11,2	52,7	36,1
	Tj.män m-nivå	64 761	56 095	11,8	56,6	31,6	13,4	52 109	19,5	15,6	57,7	26,7
	Lägre tjänstemän	27 805	23 087	12,5	58,6	28,9	17,0	21 911	21,2	17,3	58,8	23,8
	Egna företagare	12 388	10 178	12,1	58,4	29,5	17,8	9 790	21,0	18,0	58,1	23,9
	Jordbrukare	4 809	4 007	10,3	59,5	30,2	16,7	3 756	21,9	17,0	60,3	22,7
	Arbetarklass	49 936	40 774	13,3	60,4	26,3	18,3	38 229	23,4	22,3	58,8	18,9
	Övriga	3 534	2 844	15,6	57,7	26,8	19,5	2 781	21,3	16,5	55,6	27,9
	Ej förvärvsarb.	6 029	4 484	15,3	57,2	27,4	25,6	4 391	27,2	24,6	52,6	22,8
	SEI-Ej uppg.	472	229	10,0	57,6	32,3	51,5	350	25,8	18,0	58,6	23,4
	SEI-Ej i FoB	18 982	1 769	11,7	56,2	32,1	90,7	3 174	83,3	56,1	37,3	6,5
	Totalt	264 197	210 465	11,1	55,6	33,3	20,3	199 186	24,6	16,7	56,1	27,2
SH	Högre tjänstemän	1 189	1 072	11,9	66,5	21,5	9,8	1 019	14,3	14,4	62,5	23,1
	Tj.män m-nivå	978	865	13,1	65,7	21,3	11,6	835	14,6	18,7	62,3	19,0
	Lägre tjänstemän	424	362	12,2	69,1	18,8	14,6	347	18,2	20,5	65,1	14,4
	Egna företagare	179	150	10,7	70,0	19,3	16,2	147	17,9	22,4	60,5	17,0
	Jordbrukare	21	18	5,6	77,8	16,7	14,3	18	14,3	5,6	66,7	27,8
	Arbetarklass	615	505	14,7	72,1	13,3	17,9	472	23,3	30,9	58,3	10,8
	Övriga	75	61	14,8	68,9	16,4	18,7	57	24,0	28,1	63,2	8,8
	Ej förvärvsarb.	148	122	20,5	68,0	11,5	17,6	117	20,9	36,8	53,8	9,4
	SEI-Ej uppg.	7	3	33,3	33,3	33,3	57,1	5	28,6	60,0	40,0	0,0
	SEI-Ej i FoB	280	68	10,3	61,8	27,9	75,7	83	70,4	55,4	43,4	1,2
	Totalt	3 916	3 226	13,0	67,6	19,4	17,6	3 100	20,8	21,4	61,2	17,5
SU	Högre tjänstemän	7 900	6 718	6,4	45,5	48,2	15,0	6 482	17,9	6,7	46,7	46,6
	Tj.män m-nivå	5 221	4 193	8,6	50,2	41,3	19,7	4 197	19,6	9,2	50,7	40,1
	Lägre tjänstemän	2 287	1 770	8,6	52,1	39,3	22,6	1 808	20,9	10,7	53,3	36,0
	Egna företagare	926	735	7,6	48,6	43,8	20,6	740	20,1	13,0	48,6	38,4
	Jordbrukare	155	123	11,4	54,5	34,1	20,6	124	20,0	12,9	51,6	35,5
	Arbetarklass	2 639	1 979	12,2	51,6	36,2	25,0	2 037	22,8	13,9	51,6	34,5
	Övriga	385	294	11,6	57,1	31,3	23,6	305	20,8	12,5	47,2	40,3
	Ej förvärvsarb.	558	395	12,4	49,4	38,2	29,2	393	29,6	16,3	47,3	36,4
	SEI-Ej uppg.	64	31	16,1	64,5	19,4	51,6	45	29,7	22,2	55,6	22,2
	SEI-Ej i FoB	1 624	120	16,7	46,7	36,7	92,6	284	82,5	39,4	49,3	11,3
	Totalt	21 759	16 358	8,3	48,7	43,0	24,8	21 759	16 415	24,6	10,0	49,3

Tabell 16. Lärosätenas geografiska rekrytering, 1998, studenter under 35 år.

Högskola	N	Samma län	Annat län	Ej uppg.		Högskola	N	Samma län	Snnat län	Ej uppg.	
SLU	3 819	6,9	75,6	17,4	100,0	HH	3 969	33,7	48,1	18,2	100,0
THS	123	12,2	52,8	35,0	100,0	VHB	443	34,1	35,0	30,9	100,0
HG	252	13,9	63,5	22,6	100,0	HK	4 519	34,1	50,2	15,6	100,0
IMH	158	13,9	67,7	18,4	100,0	HHJ	1 500	34,5	43,2	22,3	100,0
UU	21 684	18,3	63,0	18,7	100,0	CTH	7 863	34,7	49,5	15,9	100,0
DI	245	18,4	27,3	54,3	100,0	HKs	7 724	35,0	46,6	18,4	100,0
DH	125	18,4	44,8	36,8	100,0	HLu	7 032	35,9	43,6	20,5	100,0
HVV	520	20,2	46,7	33,1	100,0	KI	4 339	37,5	32,6	29,9	100,0
KF	553	22,4	43,4	34,2	100,0	SV	548	38,5	37,8	23,7	100,0
SMH	728	23,8	49,7	26,5	100,0	HJ	4 836	39,2	38,1	22,7	100,0
KKH	182	25,3	34,6	40,1	100,0	HDa	4 117	39,4	40,2	20,4	100,0
MdH	7 795	25,4	53,7	20,9	100,0	HiG	4 495	39,8	39,1	21,1	100,0
HV	6 414	25,5	56,2	18,2	100,0	LU	27 619	40,9	40,4	18,7	100,0
LiU	16 676	25,6	58,1	16,4	100,0	VG	500	41,0	32,8	26,2	100,0
MH	9 743	27,2	54,3	18,4	100,0	LHS	3 272	41,1	33,7	25,2	100,0
HK/R	2 816	27,6	57,6	14,8	100,0	HHS	1 421	44,3	34,0	21,7	100,0
HKr	4 581	27,8	56,8	15,3	100,0	VF	357	44,8	23,0	32,2	100,0
VHV	477	28,5	43,6	27,9	100,0	HBD	505	45,1	20,6	34,3	100,0
HÖ	6 951	28,8	50,6	20,6	100,0	BIH	472	46,0	34,5	19,5	100,0
HS	2 641	29,0	52,5	18,5	100,0	RKS	261	46,0	24,9	29,1	100,0
UmU	16 849	30,1	51,1	18,8	100,0	SHS	205	47,3	21,0	31,7	100,0
ESH	342	31,3	32,2	36,5	100,0	KTH	11 494	48,8	27,4	23,8	100,0
IH	580	31,9	52,9	15,2	100,0	SU	21 759	50,1	25,1	24,8	100,0
GU	25 142	32,3	45,2	22,4	100,0	MaH	4 698	54,8	23,1	22,1	100,0
HT/U	2 947	33,2	47,8	19,0	100,0	SH	3 916	59,1	23,2	17,6	100,0
HB	3 605	33,7	45,9	20,4	100,0	Totalt	264 197	34,2	45,4	20,3	100,0

Rapporter från Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi
(Sociology of Education and Culture Research Reports)
ISSN 1103-1115

1. Donald Broady & Mikael Palme, *Högskolan som fält och studenternas livsbanor*, 1992
2. Mikael Palme, *En "trygg" uppväxtmiljö*, 1992
3. Stig Elofsson, *Vad blev barnen? Rekryteringsstudier*, 1992
4. Annika Ullman, *De plåtslagarna! De plåtslagarna!*, 1992
5. Annika Ullman, *Humaniora som personlighetsfördjupning?*, 1992
6. Donald Broady, *Läsestycken för samhällsvetare*, 1994
7. Boel Englund, *Språk, argumentation och vetenskaplig verksamhet*, 1994
8. Kerstin Skog Östlin, *Fädernas kyrka i Sveriges television*, 1994
9. Mikael Palme, *Valet till gymnasiet*, 1994
10. Mikael Palme, *Gymnasieskolans sociala struktur i Stockholmsregionen före 1991 års skolreform*, 1994
11. Mikael Börjesson, *Det naturliga valet. En studie i studenters utbildningsval och livsstilar*, 1996
12. Richard Palmer, *Socio-Economic Spaces of Transnationally Connected Business Professionals*, 1996
13. Ingrid Heyman, "...det är utbildningen som gjort att vi kommit någonstans". *Studier av tre elitgymnasier med internationalisering på programmet*, 1997
14. Elisabeth Hultqvist, "Jag tycker det är för slapp". *Om pedagogiken på det individuella programmet*, 1998
15. Mikael Börjesson, *Kampen om det "internationella". En kartläggning av transnationella strategier vid högskolor och universitet i Stockholm*, 1998
16. Mikael Palme, *The Meaning of School. Repetition and Drop Out in the Mozambican Primary School*, 1998.
17. Mikael Palme, *Final Report and Recommendations from the Evaluation of Teaching Materials for Lower Primary Education in Mozambique. I. General Issues*, 1998
18. Kenneth Hyltenstam & Christopher Stroud, *Final Report and Recommendations from the Evaluation of Teaching Materials for Lower Primary Education in Mozambique. II. Language Issues*, 1998
19. Wiggo Kilborn, *Final Report and Recommendations from the Evaluation of Teaching Materials for Lower Primary Education in Mozambique. III. Mathematics*, 1998
20. Ulla Alfredsson & Calisto Linha, *Where God lives. Introduction to a Study of the Independent Protestant Churches in the Maputo Area*, 1998
21. Kenneth Hyltenstam & Christopher Stroud, *Proposals for Revised Language Curricula for Mozambican Primary Schools. A Discussion Document*, 1998
22. Donald Broady et al, *Formering för offentlighet. En kollektivbiografi över Stockholmskvinnor 1880—1920. Forskningsplan*, 1998
23. Ulf Borelius, *Habitus och religionstillhörighet i Peru*, 1998
24. Ulf Borelius, *Tillit och habitus*, 1998
25. Kerstin Sund-Tidholm, *Internationalisering vid gymnasieskolans omvårdnadsprogram. En intervjustudie*, 1998
26. Mikael Börjesson, *An Introduction to Manuel Castells' The Information Age*, 1999
27. Donald Broady, Mats B. Andersson, Mikael Börjesson, Jonas Gustafsson, Elisabeth Hultqvist, Mikael Palme, *Skolan under 1990-talet. Sociala förutsättningar och utbildningsstrategier*, 2000
28. Donald Broady, *Studier av högskolan och gymnasieskolan som fält. Forskningsprogram 2002-2004*, 2001
29. Esbjörn Larsson, *Inventering av utbildningshistorisk forskning vid svenska lärosäten*, 2003
30. Mikael Börjesson, *Det svenska högskolefältet och lärarutbildningarna*, 2003
31. Ulf Borelius, *Källkritik och befrielseologi. Ett bidrag till forskningen kring befrielseologins uppkomst*, 2004
32. Mikael Börjesson, *Gymnasieskolans sociala struktur och sociala gruppers utbildningsstrategier— tendenser på nationell nivå 1997-2001*, 2004
33. Ingrid Nordqvist & Monica Langerth Zetterman, *Gymnasieskolan som konkurrensfält. Ett regionalt perspektiv. Gävleborgs län*, 2004
34. Ida Lidegran, *Uppsala – en akademiskt dominerad gymnasieskola*, 2004
35. Mikael Börjesson, *Högre utbildning och nationell härkomst. Exemplet Södertörns högskola*, 2004

Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi

(Sociology of Education and Culture)

Prof. D. Broady

Postal address ILU, Uppsala universitet
Box 2136, SE-750 02 Uppsala, Sweden

Phone switchboard 018 4712500, int. +46 18 4712500

Fax 018 4712400, int. +46 18 4712400

URL <http://www.skeptron.ilu.uu.se/broadly/sec/>

Publications Rapporter från Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi
(Sociology of Education and Culture Research Reports), ISSN 1103-1115

Skeptronhäften (Skeptron Occasional Papers), ISSN 0284-0731

Distribution ILU, Uppsala universitet, Box 2136, SE-750 02 Uppsala, Sweden
Phone 018 4712401, fax 018 4712400, e-mail Dep.Teach@ilu.uu.se